

**SPRAWOZDANIE
O WYPŁACALNOŚCI
I KONDYCJI FINANSOWEJ**

2017

Pramerica

www.pramerica.pl

SPIS TREŚCI

Podsumowanie.....	3
A. Działalność i wyniki operacyjne.....	4
A.1. Działalność.....	4
A.2. Wynik z działalności ubezpieczeniowej.....	5
A.3. Wynik z działalności lokacyjnej (inwestycyjnej).....	8
A.4. Wyniki z pozostałych rodzajów działalności.....	9
A.5. Wszelkie inne informacje.....	9
B. System zarządzania.....	10
B.1. Informacje ogólne o systemie zarządzania.....	10
B.2. Wymogi dotyczące kompetencji i reputacji.....	14
B.3. System zarządzania ryzykiem, w tym własna ocena ryzyka i wypłacalności.....	15
B.4. System kontroli wewnętrznej.....	17
B.5. Funkcja audytu wewnętrznego.....	18
B.6. Funkcja aktuarialna.....	19
B.7. Outsourcing.....	19
B.8. Wszelkie inne informacje.....	19
C. Profil ryzyka.....	20
C.1. Ryzyko aktuarialne.....	20
C.2. Ryzyko rynkowe.....	22
C.3. Ryzyko kredytowe.....	24
C.4. Ryzyko płynności.....	24
C.5. Ryzyko operacyjne.....	25
C.6. Pozostałe istotne ryzyka.....	26
C.7. Wszelkie inne informacje.....	27
D. Wycena do celów wypłacalności.....	28
D.1. Aktywa.....	28
D.2. Rezerwy techniczno-ubezpieczeniowe.....	32
D.3. Inne zobowiązania.....	37
D.4. Alternatywne metody wyceny.....	38
D.5. Wszelkie inne informacje.....	38
E. Zarządzanie kapitałem.....	39
E.1. Środki własne.....	39
E.2. Kapitałowy wymóg wypłacalności i minimalny wymóg kapitałowy.....	40
E.3. Zastosowanie podmodułu ryzyka cen akcji opartego na duracji do obliczenia kapitałowego wymogu wypłacalności.....	41
E.4. Różnice między formułą standardową a stosowanym modelem wewnętrznym.....	41
E.5. Niezgodność z minimalnym wymogiem kapitałowym i niezgodność z kapitałowym wymogiem wypłacalności ...	42
E.6. Wszelkie inne informacje.....	42
Załączniki.....	43
Podpisy.....	58

PODSUMOWANIE

Sprawozdanie o wypłacalności i kondycji finansowej na dzień 31 grudnia 2017 r. i za rok obrotowy kończący się tego dnia zostało sporządzone w celu wypełnienia wymogów art. 284 Ustawy o działalności ubezpieczeniowej i reasekuracyjnej z dnia 11 września 2015 r. (Dz.U. 2015 poz. 1844 ze zmianami, dalej „Ustawa o działalności ubezpieczeniowej i reasekuracyjnej”).

Wymogi dotyczą ujawniania informacji publicznych w ramach systemu Wypłacalność II. Elementy ujawnienia odnoszą się do działalności i wyników operacyjnych, systemu zarządzania, profilu ryzyka, wyceny do celów wypłacalności oraz zarządzania kapitałem Spółki.

Pramerica Życie TUIR S.A. (Pramerica, Spółka) specjalizuje się w dziedzinie ochronnych ubezpieczeń na życie. Misją Spółki jest pomaganie klientom w osiągnięciu bezpieczeństwa finansowego i spokoju ducha, poprzez ochronę wartości najważniejszych – życia i zdrowia.

Pramerica należy do grupy kapitałowej Prudential Financial, Inc.¹ (PFI) - jednej z największych instytucji finansowych na świecie z ponad 140-letnią historią. Spółkę na rynku wyróżnia wyjątkowa dbałość o klientów i ich zaufanie, a także najwyższe standardy obsługi. Pramerica swoim klientom daje realne oparcie finansowe w momencie, gdy tego najbardziej potrzebują, a przez cały okres współpracy zapewnia ochronę tego, co dla nich najważniejsze, pomagając im czerpać więcej z życia.

W 2017 r. Pramerica prowadziła działalność ubezpieczeniową w dwóch obszarach biznesowych: w działalności bezpośredniej oraz w reasekuracji czynnej.

Pramerica w 2017 r. odnotowała zysk netto w wysokości 27,4 mln PLN. Wynik ten jest o 38% wyższy od wyniku z poprzedniego okresu sprawozdawczego. Przypis składki brutto Spółki wzrósł w porównaniu do roku 2016 o 5% i wyniósł 261,8 mln PLN.

Pramerica utrzymuje niezmiennie wysoki poziom bezpieczeństwa środków, określany poprzez wskaźnik pokrycia kapitałowego wymogu wypłacalności (SCR) kapitałami własnymi. Wskaźnik ten na koniec 2017 r. wyniósł 224%, co daje wynik ponad dwukrotnie wyższy niż wymagany przez regulacje. Pramerica cechuje niski i stabilny profil ryzyka. W okresie sprawozdawczym Spółka nie wprowadziła istotnych zmian w wycenie do celów wypłacalności oraz nie zidentyfikowała istotnych zmian w profilu ryzyka.

Wpływ na stabilną sytuację finansową Spółki ma także bezpieczna polityka inwestycyjna, opierająca się na inwestowaniu głównie w skarbowe papiery dłużne. Przychody z lokat za rok 2017 wyniosły 28,6 mln PLN i były o około 12% wyższe w porównaniu z przychodami z lokat uzyskanymi w 2016 r. W okresie sprawozdawczym nie wprowadzono istotnych zmian w zarządzaniu kapitałem.

System zarządzania w Pramerica obejmuje przejrzystą strukturę organizacyjną z jasno przypisanymi zakresami odpowiedzialności. W okresie sprawozdawczym jedynymi istotnymi zmianami w systemie zarządzania były zmiany w składzie osobowym Rady Nadzorczej oraz Zarządu Spółki.

Na dzień sporządzenia niniejszego sprawozdania Spółka znajduje się w okresie zmiany jednego akcjonariusza. Dnia 23 stycznia 2018 r. decyzja o zmianie właściciela Pramerica Życie TUIR S.A. została podana do wiadomości publicznej. Po spełnieniu warunków formalnych, w tym uzyskaniu zgody organów nadzoru, nowym właścicielem Pramerica Życie TUIR S.A. będzie Unum Group.

¹ Prudential Financial, Inc., spółka zarejestrowana w Stanach Zjednoczonych, nie jest powiązana w żaden sposób z Prudential plc, spółką zarejestrowaną w Wielkiej Brytanii.

A. DZIAŁALNOŚĆ I WYNIKI OPERACYJNE

A.1. DZIAŁALNOŚĆ

Pramerica Życie TUIR S.A. posiada siedzibę w Warszawie, przy Al. Jana Pawła II 17, 00-854 Warszawa. Spółka jest wpisana do rejestru przedsiębiorców w Sądzie Rejonowym dla m.st. Warszawy XII Wydział Gospodarczy Krajowego Rejestru Sądowego KRS: 0000008906, NIP: 526-22-62-838, REGON: 013281575.

Organem odpowiedzialnym za nadzór finansowy nad Spółką jest Komisja Nadzoru Finansowego.

Dane kontaktowe:

Komisja Nadzoru Finansowego
Plac Powstańców Warszawy 1
00-030 Warszawa

Podmiot uprawniony do badania sprawozdań finansowych, to Spółka: BDO Sp. z o.o. wpisana na listę podmiotów uprawnionych do badania sprawozdań finansowych (prowadzona przez Krajową Izbę Biegłych Rewidentów) pod nr 3355.

Kluczowy biegły rewident przeprowadzający badanie: Michał Włodarczyk, Biegły Rewident nr ewidencyjny: 12436.

Dane kontaktowe:

BDO Sp. z o.o.
ul. Postępu 12
02-676 Warszawa

Pramerica jest Spółką należącą do grupy kapitałowej Prudential Financial, Inc. (PFI) z siedzibą w stanie New Jersey w Stanach Zjednoczonych.

Adres siedziby PFI:

751 Broad Street
Newark, NJ, 07102
Stany Zjednoczone

PFI to jedna z największych i stabilnych finansowo instytucji finansowych na świecie. PFI działa w sektorze usług finansowych od ponad 140 lat i jest liderem w Stanach Zjednoczonych. Wartość aktywów zarządzanych przez PFI wzrosła do 1 394 mld USD na 31 grudnia 2017 r. w porównaniu do 1 264 mld USD na 31 grudnia 2016 r.

Na 31 grudnia 2017 r. jedynym akcjonariuszem Pramerica była zarejestrowana w Stanach Zjednoczonych Spółka Prudential International Insurance Holdings, Ltd. posiadająca 100% głosów na Walnym Zgromadzeniu Akcjonariuszy.

Pramerica prowadzi działalność bezpośrednią w zakresie ubezpieczeń na życie w następujących liniach biznesowych:

- ubezpieczenia zdrowotne,
- ubezpieczenia z udziałem w zyskach,
- ubezpieczenia związane z wartością indeksu i ubezpieczenia z ubezpieczeniowym funduszem kapitałowym,
- pozostałe ubezpieczenia na życie,

oraz w zakresie reasekuracji czynnej ubezpieczeń na życie w liniach biznesowych:

- reasekuracji ubezpieczeń zdrowotnych,
- reasekuracji ubezpieczeń na życie.

W 2017 r. Spółka prowadziła działalność bezpośrednią wyłącznie w Polsce, natomiast działalność w zakresie reasekuracji czynnej – w ramach umowy reasekuracji czynnej zawartej z The Prudential Insurance Company of America, Inc. z siedzibą w Stanach Zjednoczonych.

Poza niżej wymienionymi podmiotami zarejestrowanymi w Stanach Zjednoczonych:

- Prudential Financial, Inc.;
- Prudential International Insurance Holdings, Ltd.;
- The Prudential Insurance Company of America, Inc.

Spółka nie wyróżnia istotnych jednostek powiązanych. Ponadto Spółka nie posiada udziałów w jednostkach powiązanych.

W okresie sprawozdawczym Pramerica nie zidentyfikowała zdarzeń gospodarczych, które wywarłyby istotny wpływ na Spółkę.

A.2. WYNIK Z DZIAŁALNOŚCI UBEZPIECZENIOWEJ

Pramerica w 2017 r. odnotowała zysk netto w wysokości 27,4 mln PLN. Wynik ten jest o 38% wyższy od ubiegłorocznego. Przypis składki brutto Spółki również wzrósł i wyniósł 261,8 mln PLN.

W Tabeli 1 przedstawiono przychody i koszty działalności operacyjnej dla bieżącego oraz poprzedniego okresu sprawozdawczego. Wyniki zostały opracowane w oparciu o polskie standardy rachunkowości.

Linia biznesowa	2016	2017	Dynamika*
Składki przypisane brutto	tys. PLN	tys. PLN	%
Ubezpieczenia zdrowotne	69 482	77 275	11%
Ubezpieczenia z udziałem w zyskach	80 334	81 656	2%
Ubezpieczenia, w których świadczenie jest ustalane w oparciu o określone indeksy lub inne wartości bazowe i ubezpieczenia związane z ubezpieczeniowym funduszem kapitałowym	13 557	13 924	3%
Pozostałe ubezpieczenia na życie	62 095	66 206	7%
Reasekuracja ubezpieczeń zdrowotnych	2 235	2 017	-10%
Reasekuracja ubezpieczeń na życie	21 263	20 695	-3%
Razem	248 965	261 773	5%
Składki zarobione netto	tys. PLN	tys. PLN	%
Ubezpieczenia zdrowotne	66 016	73 321	11%
Ubezpieczenia z udziałem w zyskach	79 894	81 281	2%
Ubezpieczenia, w których świadczenie jest ustalane w oparciu o określone indeksy lub inne wartości bazowe i ubezpieczenia związane z ubezpieczeniowym funduszem kapitałowym	13 511	13 884	3%

Pozostałe ubezpieczenia na życie	57 875	61 167	6%
Reasekuracja ubezpieczeń zdrowotnych	2 235	2 017	-10%
Reasekuracja ubezpieczeń na życie	21 263	20 695	-3%
Razem	240 794	252 364	5%

Odszkodowania i świadczenia wypłacone netto	tys. PLN	tys. PLN	%
Ubezpieczenia zdrowotne	30 376	28 982	-5%
Ubezpieczenia z udziałem w zyskach	15 847	19 859	25%
Ubezpieczenia, w których świadczenie jest ustalane w oparciu o określone indeksy lub inne wartości bazowe i ubezpieczenia związane z ubezpieczeniowym funduszem kapitałowym	3 148	3 070	-2%
Pozostałe ubezpieczenia na życie	18 903	19 517	3%
Reasekuracja ubezpieczeń zdrowotnych	825	846	3%
Reasekuracja ubezpieczeń na życie	7 872	8 694	10%
Razem	76 970	80 968	5%

Zmiana stanu pozostałych rezerw techniczno-ubezpieczeniowych na udziale własnym netto	tys. PLN	tys. PLN	%
Ubezpieczenia zdrowotne	1 890	2 551	35%
Ubezpieczenia z udziałem w zyskach	52 845	57 022	8%
Ubezpieczenia, w których świadczenie jest ustalane w oparciu o określone indeksy lub inne wartości bazowe i ubezpieczenia związane z ubezpieczeniowym funduszem kapitałowym	8 425	12 055	43%
Pozostałe ubezpieczenia na życie	1 913	1 508	-21%
Reasekuracja ubezpieczeń zdrowotnych	0	0	-
Reasekuracja ubezpieczeń na życie	0	0	-
Razem	65 072	73 136	12%

Koszty działalności ubezpieczeniowej	tys. PLN	tys. PLN	%
Ubezpieczenia zdrowotne	31 273	32 537	4%
Ubezpieczenia z udziałem w zyskach	28 311	27 415	-3%
Ubezpieczenia, w których świadczenie jest ustalane w oparciu o określone indeksy lub inne wartości bazowe i ubezpieczenia związane z ubezpieczeniowym funduszem kapitałowym	5 711	5 635	-1%
Pozostałe ubezpieczenia na życie	27 967	27 964	0%
Reasekuracja ubezpieczeń zdrowotnych	11	11	0%
Reasekuracja ubezpieczeń na życie	100	109	9%
Razem	93 374	93 670	0%

* Wyrażony w ujęciu procentowym wzrost lub spadek wartości za 2017 r. w porównaniu do wartości za 2016 r.

Tabela 1: Przychody i koszty z działalności ubezpieczeniowej w podziale na istotne linie biznesowe.

Pramerica osiąga przychody ze składek w związku z prowadzoną działalnością bezpośrednią w zakresie ubezpieczeń indywidualnych i grupowych oraz w związku z działalnością reasekuracyjną. Składka przypisana brutto w 2017 r. wyniosła 261,8 mln PLN, z czego 8,7% pochodziło z reasekuracji czynnej, natomiast 91,3% z działalności bezpośredniej. Odszkodowania

i świadczenia wypłacone netto w okresie sprawozdawczym wyniosły 81,0 mln PLN, a koszty działalności ubezpieczeniowej 93,7 mln PLN.

W 2017 r. Spółka odnotowała:

- 5% wzrost składki przypisanej brutto,
- 5% wzrost odszkodowań i świadczeń wypłaconych netto,
- brak istotnych zmian poziomu kosztów działalności ubezpieczeniowej w porównaniu do roku poprzedniego.

W Tabeli 2 przedstawiono przychody i koszty z działalności operacyjnej dla bieżącego oraz poprzedniego okresu sprawozdawczego, w podziale na istotne obszary geograficzne, na których Spółka prowadziła działalność w 2017 r. Wyniki zostały opracowane w oparciu o polskie standardy rachunkowości.

Obszar geograficzny	2016	2017	Dynamika*
Składki przypisane brutto	tys. PLN	tys. PLN	%
Polska	225 468	239 061	6%
Stany Zjednoczone	23 498	22 712	-3%
Razem	248 965	261 773	5%
Składki zarobione netto	tys. PLN	tys. PLN	%
Polska	217 297	229 653	6%
Stany Zjednoczone	23 498	22 712	-3%
Razem	240 794	252 364	5%
Odszkodowania i świadczenia wypłacone netto	tys. PLN	tys. PLN	%
Polska	68 273	71 428	5%
Stany Zjednoczone	8 696	9 540	10%
Razem	76 970	80 968	5%
Zmiana stanu pozostałych rezerw techniczno-ubezpieczeniowych na udziale własnym netto	tys. PLN	tys. PLN	%
Polska	65 072	73 136	12%
Stany Zjednoczone	0	0	-
Razem	65 072	73 136	12%
Koszty działalności ubezpieczeniowej	tys. PLN	tys. PLN	%
Polska	93 263	93 551	0%
Stany Zjednoczone	110	119	8%
Razem	93 374	93 670	0%

* Wyrażony w ujęciu procentowym wzrost lub spadek wartości za 2017 r. w porównaniu do wartości za 2016 r.

Tabela 2: Przychody i koszty z działalności ubezpieczeniowej w podziale na istotne obszary geograficzne.

W kwocie składek przypisanych brutto w 2017 r. równej 261 773 tys. PLN zawarte są składki otrzymane ze Stanów Zjednoczonych z tytułu reasekuracji czynnej w wysokości 22 712 tys. PLN.

A.3. WYNIK Z DZIAŁALNOŚCI LOKACYJNEJ (INWESTYCYJNEJ)

Łączny wynik z działalności lokacyjnej Pramerica, wyznaczony jako nadwyżka przychodów z lokat nad kosztami działalności lokacyjnej w 2017 r. wyniósł 28,2 mln PLN – o 13% więcej niż w poprzednim okresie sprawozdawczym.

W Tabeli 3 przedstawiono porównanie przychodów z działalności inwestycyjnej osiągniętych przez Pramerica w bieżącym oraz w poprzednim okresie sprawozdawczym w podziale na klasy aktywów.

Aktywa	Przychody 2016 (tys. PLN)	Przychody 2017 (tys. PLN)	Dynamika* (%)
Dłużne papiery wartościowe i inne papiery wartościowe o stałej kwocie dochodu	22 907	25 709	12%
Lokaty terminowe w instytucjach kredytowych	404	317	-21%
Pozostałe pożyczki	1 654	1 840	11%
Aktywa netto ubezpieczeń na życie, gdy ryzyko lokaty (inwestycyjne) ponosi ubezpieczający	470	696	48%
Razem	25 435	28 563	12%

* Wyrażony w ujęciu procentowym wzrost lub spadek wartości za 2017 r. w porównaniu do wartości za 2016 r.

Tabela 3: Przychody z działalności lokacyjnej w latach 2016 i 2017.

W Tabeli 4 przedstawiono porównanie kosztów z działalności inwestycyjnej poniesionych przez Pramerica w bieżącym oraz w poprzednim okresie sprawozdawczym w podziale na klasy aktywów.

Aktywa	Koszty 2016 (tys. PLN)	Koszty 2017 (tys. PLN)	Dynamika* (%)
Dłużne papiery wartościowe i inne papiery wartościowe o stałej kwocie dochodu	223	211	-5%
Lokaty terminowe w instytucjach kredytowych	0	0	-
Pozostałe pożyczki	0	0	-
Aktywa netto ubezpieczeń na życie, gdy ryzyko lokaty (inwestycyjne) ponosi ubezpieczający	207	199	-4%
Razem	431	411	-5%

* Wyrażony w ujęciu procentowym wzrost lub spadek wartości za 2017 r. w porównaniu do wartości za 2016 r.

Tabela 4: Koszty z działalności lokacyjnej w latach 2016 i 2017.

Pramerica w 2017 r. zrealizowała wynik z działalności lokacyjnej na poziomie 106% przyjętego planu. Ponadto Spółka w 2017 r. odnotowała niezrealizowane zyski z tytułu wyceny lokat związanych z ubezpieczeniami na życie, gdy ryzyko (inwestycyjne) ponosi ubezpieczający w wysokości 5,5 mln PLN (o 226% więcej niż w 2016 r.).

Na 31 grudnia 2017 r. ujęte w kapitale własnym niezrealizowane zyski z tytułu aktualizacji wyceny dłużnych papierów wartościowych oraz jednostek uczestnictwa w otwartych funduszach inwestycyjnych wyniosły 50,5 mln PLN (o 13% więcej niż na 31 grudnia 2016 r.).

Według stanu na 31 grudnia 2017 r. Pramerica nie posiadała w portfelu inwestycyjnym instrumentów sekurytyzacyjnych.

A.4. WYNIKI Z POZOSTAŁYCH RODZAJÓW DZIAŁALNOŚCI

W 2017 r. Spółka nie rozpoznała istotnych przychodów i kosztów innych, niż przychody i koszty z działalności operacyjnej lub lokacyjnej.

Ponadto Spółka nie była stroną jakichkolwiek umów leasingowych, które wymagałyby ujawnienia w sprawozdaniu.

A.5. WSZELKIE INNE INFORMACJE

Wszelkie istotne informacje dotyczące działalności i wyników operacyjnych Spółki zostały zawarte w rozdziałach A.1-A.4.

B. SYSTEM ZARZĄDZANIA

B.1. INFORMACJE OGÓLNE O SYSTEMIE ZARZĄDZANIA

Ogólne zasady systemu zarządzania w Pramerica, tj. systemu regulacji i procedur określających wytyczne do działania organów Spółki, wynikają z regulacji ustawowych, w szczególności z Kodeksu spółek handlowych i ustawy z dnia 11 września 2015 r. o działalności ubezpieczeniowej i reasekuracyjnej, przepisów regulujących funkcjonowanie rynku ubezpieczeniowego, standardów wewnętrznych, jak również przyjętych standardów obowiązujących w grupie PFI.

Ponadto zasady kształtowania relacji z interesariuszami ustala własny Kodeks Postępowania Pramerica odzwierciedlający wartości, którymi kieruje się Spółka i przedstawiający oczekiwania pożądanых zachowań. Jest on także podstawą zasad wewnętrznych Pramerica.

Pramerica uznaje, że system zarządzania jest obecnie adekwatny i uwzględnia skalę i złożoność działalności Spółki. System zarządzania pozwala na efektywne zarządzanie ryzykiem, zgodnie z obecnym profilem ryzyka Spółki. Przyjęta struktura organizacyjna wspiera cele strategiczne i działania Spółki oraz zapewnia, że Zarząd może podejmować świadomie decyzje biznesowe z pełnym uwzględnieniem wpływu na ekspozycje związane z ryzykiem. Pramerica poddaje system zarządzania regularnemu przeglądowi w ramach jego ciągłego doskonalenia.

W okresie sprawozdawczym Spółka oprócz zmian w składzie Zarządu i Rady Nadzorczej nie dokonała istotnych zmian systemu zarządzania.

Władzami Pramerica są: Walne Zgromadzenie Akcjonariuszy, Rada Nadzorcza oraz Zarząd. Strukturę organizacyjną władz Pramerica oraz zakres ich działania określa Statut Pramerica oraz regulaminy Rady Nadzorczej i Zarządu. Do reprezentowania i prowadzenia spraw Spółki upoważniony jest Zarząd, zgodnie z zasadami reprezentacji określonymi w Statucie Pramerica. Schemat akceptacyjny związany z przygotowaniem dokumentacji niezbędnej do podjęcia decyzji przez Zarząd Spółki określają matryce decyzyjne Pramerica, przyjmowane w drodze uchwały Zarządu. Zarząd może udzielać pełnomocnictw pracownikom do działania w imieniu Pramerica.

B.1.1. RADA NADZORCZA

Rada Nadzorcza działa na podstawie Regulaminu przyjętego przez Walne Zgromadzenie Akcjonariuszy. Zgodnie ze Statutem w skład Rady Nadzorczej wchodzi pięciu członków. Członkowie Rady są powoływani przez Walne Zgromadzenie na okres wspólnej kadencji trwającej trzy kolejne pełne lata obrotowe.

Rada Nadzorcza sprawuje stały nadzór nad działalnością Pramerica we wszystkich jej dziedzinach, a w szczególności:

- opiniuje bilans roczny, rachunek zysków i strat oraz roczne sprawozdania Zarządu Spółki;
- opiniuje wniosek Zarządu Spółki w sprawie podziału zysku i pokrycia straty;
- zatwierdza wnioski Zarządu Spółki w sprawach nabywania, obciążania i zbywania nieruchomości Spółki;
- rozpatruje inne sprawy wnoszone przez Zarząd Spółki;
- powołuje, odwołuje i zawiesza w czynnościach Członków Zarządu;
- wybiera biegłego rewidenta przeprowadzającego badanie sprawozdań finansowych Spółki;
- uchwała Regulamin Zarządu;
- uchwała Regulamin Komitetu Audytu.

W Pramerica działa Komitet Audytu, którego członkowie zostali powołani przez Radę Nadzorczą spośród swoich członków. W ramach zadań powierzonych Komitetowi Audytu jest w szczególności:

- nadzorowanie działań Zarządu Spółki i pracowników w zakresie prawidłowości procesu sprawozdawczości finansowej;
- opiniowanie podstawowych zasad istniejącego w Spółce systemu sprawozdawczości finansowej i rachunkowości;
- nadzorowanie działalności Spółki w zakresie skuteczności systemów kontroli wewnętrznej, audytu wewnętrznego oraz zarządzania ryzykiem;
- monitorowanie prac biegłego rewidenta.

Skład Rady Nadzorczej:

Na 31 grudnia 2017 r. w Radzie Nadzorczej Pramerica funkcję pełnili:

- James Weakley - Przewodniczący Rady Nadzorczej, odpowiedzialny za kierowanie pracami Rady Nadzorczej, koordynację tych prac, zwoływanie posiedzeń Rady Nadzorczej i przewodniczenie posiedzeniom Rady Nadzorczej; Członek Komitetu Audytu,
- Jenna McNeill - Członek Rady Nadzorczej,
- Jan van den Berg – Członek Rady Nadzorczej,
- Stanisław Borkowski – Członek Rady Nadzorczej; Przewodniczący Komitetu Audytu (niezależny od Pramerica w rozumieniu Ustawy o biegłych rewidentach, firmach audytorskich oraz nadzorze publicznym z dnia 11 maja 2017 r.),
- Anna Włodarczyk-Moczkowska – Członek Rady Nadzorczej; Członek Komitetu Audytu (niezależny od Pramerica w rozumieniu Ustawy o biegłych rewidentach, firmach audytorskich oraz nadzorze publicznym z dnia 11 maja 2017 r.).

Zmiany w składzie Rady Nadzorczej Spółki w trakcie 2017 r.:

W dniu 14 grudnia 2017 r. do Rady Nadzorczej zostali powołani:

- Jan van den Berg,
- Stanisław Borkowski,
- Anna Włodarczyk-Moczkowska.

W dniu 19 grudnia 2017 r. Paweł Dangel, Członek Rady Nadzorczej, złożył rezygnację z pełnienia funkcji Członka Rady Nadzorczej z końcem dnia 31 grudnia 2017 r.

B.1.2. ZARZĄD

Zgodnie ze Statutem Spółki, Członków Zarządu powołuje i odwołuje Rada Nadzorcza. Zarząd składa się z dwóch lub większej liczby członków, a liczbę i funkcje Członków Zarządu określa Rada Nadzorcza. Zarząd działa na podstawie Regulaminu uchwalonego przez Radę Nadzorczą.

Zarząd prowadzi sprawy Pramerica i ją reprezentuje. Zarząd opracowuje strategię rozwoju Spółki i jest odpowiedzialny za jej wdrożenie. Realizując zasadę sprawnego i rozsądnego zarządzania, Zarząd jest odpowiedzialny za inicjowanie i realizację programów, mających na celu zwiększenie wartości Spółki i zwrotu z inwestycji dla akcjonariuszy oraz ochronę interesów klientów i pracowników.

Zarząd, podejmując decyzje, dokłada wszelkich starań, aby zapewnić jak najpełniejszą realizację interesów akcjonariuszy, klientów, pracowników oraz innych podmiotów i osób współpracujących w zakresie działalności Pramerica.

Zarząd Spółki działa kolegialnie, a wewnętrzny podział kompetencji pomiędzy Członkami Zarządu ustalony jest przez Zarząd. Na tej podstawie Członkowie Zarządu osobiście nadzorują prace poszczególnych komórek organizacyjnych Spółki lub poszczególne obszary działalności Spółki, ponosząc odpowiedzialność za realizację ich podstawowych zadań.

Zarząd podejmuje decyzje w formie uchwał. Uchwały Zarządu Spółki zapadają na posiedzeniu Zarządu.

Zarząd Spółki przyjął strukturę organizacyjną, w celu dostosowania do wymogów oraz potrzeb operacyjnych. Struktura organizacyjna jest odpowiednia i wspiera realizację celów strategicznych Spółki. Struktura jest wystarczająco elastyczna, aby mogła zostać w odpowiednim czasie dostosowana do zmian celów strategicznych, jak również do zmian zakresu prowadzonej działalności lub otoczenia biznesowego Spółki.

Wszyscy Członkowie Zarządu stanowią stały skład posiedzeń Komitetu ds. Zarządzania Ryzykiem oraz Komitetu Inwestycyjnego.

Skład Zarządu

Na 31 grudnia 2017 r. w Zarządzie Pramerica funkcję pełnili:

- Aneta Podyma-Milczarek – Prezes Zarządu,
- Helena Gosk – Wiceprezes Zarządu,
- Robert Gowin – Członek Zarządu,
- Borys Kowalski – Członek Zarządu (na dzień 31.12.2017 r. podlegał akceptacji KNF).

Zmiany w składzie Zarządu Spółki w trakcie 2017 r.:

W dniu 5 stycznia 2017 r. z funkcji Członka Zarządu został odwołany Tomasz Kostrzycki.

W dniu 17 lipca 2017 r. Borys Kowalski został powołany na Członka Zarządu odpowiedzialnego za zarządzanie ryzykiem.

Na diagramie nr 1 przedstawiona została wewnętrzna struktura organizacyjna Pramerica na 31 grudnia 2017 r.:

STRUKTURA ORGANIZACYJNA PRAMERICA ŻYCIE TUŃ SA			
Aneta Podyma-Milczarek Prezes Zarządu	Helena Gosk Wiceprezes/Członek Zarządu	Robert Gowin Członek Zarządu	Borys Kowalski Członek Zarządu
Biuro Zarządu	Dział Sprzedaży Ubezpieczeń Grupowych	Dział IT	Departament Finansowy
Audyt Wewnętrzny	Dział Operacji Ubezpieczeń Grupowych	Dział Obsługi Klienta Indywidualnego	Dział Aktuariatu
Departament Sprzedaży Ubezpieczeń	Dział Wypłat Świadczeń	Zarządzanie Projektami	Dział Zarządzania Ryzykiem
Dział Prawny i Compliance	Dział Administracji Biura		Dział Obsługi Pośredników i Analiz
Dział Personalny			
Rzecznik Prasowy/ Komunikacja Korporacyjna			

Diagram 1: Wewnętrzna struktura organizacyjna Pramerica.

B.1.3. INNE KLUCZOWE FUNKCJE

Inne kluczowe funkcje zdefiniowane przez Spółkę w ramach systemu zarządzania oraz obowiązki osób nadzorujących te funkcje:

Funkcja zarządzania ryzykiem:

- opracowanie zasad zarządzania ryzykiem w organizacji;
- opracowanie struktury ramowej zarządzania ryzykiem, w szczególności: polityki zarządzania ryzykiem jak i określenia zasobów niezbędnych do jej wdrożenia i przestrzegania;
- opracowanie procesu, procedur zarządzania ryzykiem, ustalenie kryteriów ryzyka, metodyki identyfikacji, analizy i oceny ryzyka, postępowanie z ryzykiem, monitorowanie i przeglądy;
- kontrola ryzyka i postulowanie, opracowywanie, uzgadnianie oraz egzekwowanie ustalonych tolerancji i limitów ryzyka wśród wskazanych kategorii ryzyk;
- raportowanie statusu ryzyk i efektywności systemu zarządzania ryzykiem do poziomu Zarządu i Rady Nadzorczej;
- przestrzeganie zgodności z wymaganiami prawnymi w zakresie zarządzania ryzykiem;
- kształtowanie polityki informacyjnej w zakresie kształtowania świadomości pracowników w tym zakresie.

Funkcja zgodności z przepisami (Compliance):

- opracowywanie i wdrażanie polityk, systemów i procesów zapewniających zgodność prawną we wszystkich obszarach działalności Spółki;
- nadzorowanie zgodności wewnętrznych procesów Pramerica z wymogami, ze szczególnym uwzględnieniem wymogów regulacyjnych we wszystkich liniach biznesowych oraz w centrali Spółki;
- kontrolowanie wdrażania zaleceń pokontrolnych;
- zapewnienie odpowiedniego poziomu wiedzy z zakresu Compliance w organizacji w tym budowanie kultury respektowania regulacji prawnych i nadzór nad procesami szkoleniowymi.

Funkcja audytu wewnętrznego:

- nakreślanie i realizacja harmonogramów kontroli zgodnie z ogólnymi wytycznymi programu audytów wewnętrznych;
- tworzenie i wdrażanie procedur, narzędzi i dokumentów audytów oraz pism przewodnich zgodnie ze standardami i dobrymi praktykami procesów audytowych;
- prowadzenie audytów wewnętrznych we wszystkich departamentach Spółki zgodnie z przepisami prawa, wytycznymi organów nadzoru i międzynarodowymi standardami praktyki zawodowej audytu wewnętrznego;
- opracowywanie raportów rekomendacji i zaleceń po audytowych oraz monitorowanie ich realizacji;
- współpraca z Zespołem Zgodności z Przepisami oraz Działem Zarządzania Ryzykiem przy dochodzeniach w sprawach wykrytych nieprawidłowości;
- formułowanie zaleceń do systemów kontroli wewnętrznej, pomoc w ich testowaniu, wdrażaniu i szkoleniach;
- budowanie poprzez szkolenia świadomości organizacyjnej związanej z audytem wewnętrznym.

Funkcja aktuarialna:

- nadzorowanie obszaru obliczania rezerw techniczno-ubezpieczeniowych;
- nadzorowanie funkcji aktuarialnej w zakresie wymogów wypłacalności;
- nadzór nad Działem Aktuarialnym i funkcją aktuarialną;
- formalne zatwierdzenie dokumentacji aktuarialnej;
- nadzór nad procesem tworzenia oraz wyceny produktów ubezpieczeniowych;
- nadzór nad obszarem reasekuracji.

Sposób w jaki inne kluczowe funkcje mają zapewnione odpowiednie uprawnienia, zasoby i niezależność operacyjną, aby wykonywać swoje zadania, oraz w jaki sposób raportują do Zarządu lub Rady Nadzorczej opisany jest w punkcie B.3 (funkcja zarządzania ryzykiem), B.4 (funkcja zgodności z przepisami), B.5 (funkcja audytu wewnętrznego), B.6 (funkcja aktuarialna).

B.1.4. ZASADY WYNAGRADZANIA ORGANU ADMINISTRUJĄCEGO, ZARZĄDCZEGO I PRACOWNIKÓW

W Pramerica realizowana jest zasada pełnienia funkcji w Radzie Nadzorczej bez wynagrodzenia. Niezależni Członkowie Rady Nadzorczej powołani do pracy w Komitecie Audytu wynagradzani są adekwatnie do dodatkowych zadań wykonywanych w ramach tego Komitetu. Walne Zgromadzenie Akcjonariuszy określa wynagrodzenie za udział w posiedzeniach Komitetu Audytu. Członkom Rady Nadzorczej nie przysługują zmienne składniki wynagrodzenia.

Członkowie Zarządu Pramerica i osoby pełniące inne kluczowe funkcje są wynagradzani zgodnie z przyjętą przez Radę Nadzorczą Polityką wynagradzania członków organu nadzorującego i organu zarządzającego oraz osób pełniących inne kluczowe funkcje. Za prace wykonaną na rzecz Spółki Członkom Zarządu oraz osobom pełniącym inne kluczowe funkcje przysługuje wynagrodzenie brutto ustalone w umowie o pracę. Wysokość wynagrodzenia zasadniczego brutto ustalana jest każdorazowo z pracownikiem w ramach indywidualnej umowy o pracę ze szczególnym uwzględnieniem zakresu odpowiedzialności stanowiska oraz odpowiedzialności materialnej, wymagań przewidzianych dla danego stanowiska oraz kwalifikacji posiadanych przez Pracownika, jakości i efektów świadczonej pracy oraz wkładu w rozwój Spółki.

Zasady oraz wydane na ich podstawie regulacje opisują tryb przyznawania Członkom Zarządu i osobom pełniącym inne kluczowe funkcje zmiennych składników wynagrodzeń powiązanych z wynikami i efektami pracy. Zmienne składniki wynagrodzeń, tzw. Premia roczna, przyznawana jest na podstawie regulacji wewnętrznych, po rozliczeniu indywidualnych i zbiorowych celów premiowych za dany okres (rok kalendarzowy) w formie obejmującej procent wypłaconego rocznego wynagrodzenia zasadniczego. Premia Roczna uzależniona jest w szczególności od obiektywnych kryteriów, jakości zarządzania Spółką oraz uwzględnia długoterminowe aspekty działania i sposób realizacji celów osobistych i strategicznych, które zróżnicowane są w zależności od kompetencji i zakresu odpowiedzialności. Rada Nadzorcza określa wysokość premii dla Członków Zarządu.

Pramerica stosuje odpowiednie proporcje pomiędzy stałymi i zmiennymi składnikami całkowitego wynagrodzenia. W celu zminimalizowania zachęt do podejmowania nadmiernego ryzyka, zmienne wynagrodzenie stanowi zrównoważony procent całkowitego wynagrodzenia. Wynagrodzenie zasadnicze stanowi wystarczająco dużą część całkowitego wynagrodzenia pracowników, aby we właściwy sposób zarządzać ryzykiem prowadzenia działalności.

W odniesieniu do pozostałych pracowników Pramerica zastosowanie mają przepisy Regulaminu Wynagradzania Pramerica, które określają zasady wynagradzania pracowników. Katalog składników wynagrodzeń występujących w Pramerica obejmuje m. in.: wynagrodzenie zasadnicze, premie, nagrody indywidualne, nagrody jubileuszowe oraz inne składniki wynagrodzeń, które przysługują pracownikom na podstawie powszechnie obowiązujących przepisów. Uzyskanie zmiennego składnika wynagrodzenia (Premii Rocznej) uzależnione jest od realizacji celów postawionych przed Pracownikiem za dany okres oceny, jak również uzależnione jest od wyników finansowych Spółki.

Pracownicy Pramerica mogą dodatkowo korzystać z innych świadczeń oferowanych przez Spółkę: świadczenia w ramach programu kafeteryjnego, świadczenia w ramach ubezpieczenia grupowego, dodatkowa opieka medyczna.

W Spółce nie występują dodatkowe (poza świadczeniami w ramach ubezpieczenia grupowego) programy emerytalno-rentowe oraz programy wcześniejszych emerytur dla członków organu administrującego, zarządzającego lub nadzorczego i osób nadzorujących inne kluczowe funkcje.

W okresie sprawozdawczym Pramerica nie zawarła istotnych transakcji z udziałowcami, osobami wywierającymi znaczący wpływ na Spółkę oraz z członkami organu administracyjnego, zarządzającego lub nadzorczego.

B.2. WYMOGI DOTYCZĄCE KOMPETENCJI I REPUTACJI

Pramerica, działając zgodnie z obowiązującymi regulacjami prawnymi, wprowadziła zasady dotyczące kompetencji i reputacji dla kluczowych funkcji w Spółce. Jako kluczowe Pramerica identyfikuje funkcje Członków Rady Nadzorczej, Członków Zarządu oraz osoby nadzorujące inne kluczowe funkcje, w tym:

- funkcję zarządzania ryzykiem,
- funkcję zgodności z przepisami,
- funkcję audytu wewnętrznego,
- funkcję aktuarialną.

Obecnie zapewnienie kompetencji jest w Pramerica oparte na podstawowych procesach:

- rekrutacji,
- oceny rocznej pracowników,
- przeglądu biznesu dokonywanego przez Radę Nadzorczą,
- szkoleń i doskonalenia zawodowego.

Spółka stosuje procedurę dotyczącą Kompetencji i Rękojmi, zawierającą zasady oceny kwalifikacji zawodowych i formalnych, wiedzy, odpowiedniego doświadczenia i umiejętności osób pełniących kluczowe funkcje w Spółce, w celu zapewnienia stabilnego, skutecznego i profesjonalnego zarządzania Spółką i nadzoru nad nią. W stosunku do Członków Rady Nadzorczej Spółki oraz Członków Zarządu Spółki, a także w odniesieniu do osób pełniących inne kluczowe funkcje Pramerica stosuje się do wymogów przepisów prawa, w szczególności ustawy z dnia 11 września 2015 r. o działalności ubezpieczeniowej i reasekuracyjnej.

Osobą nadzorującą funkcję aktuarialną może być wyłącznie Aktuariusz.

Powyżej wymieniona procedura wskazuje kryteria oceny oraz dokumenty konieczne do przeprowadzenia tej oceny i jest stosowana wobec każdej osoby pełniącej funkcję kluczową w Spółce. Ocena indywidualna dokonywana jest jako ocena uprzednia przed powierzeniem nadzorowania kluczowej funkcji lub jako coroczna ocena następcza w trakcie pełnienia tej funkcji.

Na szczegółową ocenę Kompetencji składa się ocena:

- wiedzy wynikającej z uzyskanego wykształcenia, odbytych szkoleń, uzyskiwanych tytułów zawodowych lub innych zdobytych w toku kariery zawodowej, weryfikowanej na podstawie dyplomów, świadectw lub certyfikatów lub też stosownych oświadczeń osoby podlegającej ocenie,
- doświadczenia zawodowego wynikającego z przebiegu dotychczasowej kariery zawodowej, mając na uwadze w szczególności charakter, skalę i stopień złożoności pełnionych w przeszłości funkcji lub zajmowanych stanowisk,
- umiejętności niezbędnych do prawidłowego pełnienia funkcji Członka Rady Nadzorczej, Członka Zarządu lub nadzorowania innej kluczowej funkcji.

Poprzez wiedzę, doświadczenie i umiejętności należy rozumieć, w szczególności wiedzę, doświadczenie i umiejętności związane z rynkiem ubezpieczeniowym lub usługami finansowymi oraz z zakresu zarządzania, ekonomii, prawa lub innych obszarów – stosownie do pełnionej funkcji.

Na szczegółową ocenę Rękojmi składa się ocena:

- postępowań karnych prowadzonych wobec osoby podlegającej ocenie, w szczególności, czy taka osoba nie była skazana za umyślne przestępstwo lub umyślne przestępstwo skarbowe prawomocnym wyrokiem sądu,
- walorów moralno–etycznych osoby podlegającej ocenie, pozwalających na stwierdzenie, że daje ona rękojmię funkcjonowania zgodnie z wartościami Pramerica,
- przypadków związanych z przeszłą lub aktualną kondycją finansową osoby podlegającej ocenie Kompetencji i Rękojmi, mając na uwadze ich ewentualny wpływ na reputację, w tym w szczególności wpis na listę nierzetelnych dłużników, ogłoszenie upadłości konsumenckiej, itp.,
- faktów lub okoliczności mogących powodować wystąpienie ryzyka utraty reputacji przez Pramerica na skutek utraty dobrej reputacji osobistej przez osobę podlegającą ocenie, co może wywołać negatywne skutki w odbiorze wizerunku Pramerica przez klientów lub organ nadzoru,
- reputacji osoby podlegającej ocenie, przy założeniu iż reputację osoby podlegającej ocenie należy uznać za nieposzlakowaną, o ile co innego nie wynika z zebranych informacji.

Zgodnie z procedurą, proces oceny jest dokumentowany na piśmie. Pramerica wraz z informacją o powołaniu danej osoby na stanowisko osoby pełniącej kluczową funkcję przekazuje Komisji Nadzoru Finansowego wszystkie niezbędne informacje. Zasady te są zgodne z wartościami i długoterminowymi interesami Pramerica.

B.3. SYSTEM ZARZĄDZANIA RYZYKIEM, W TYM WŁASNA OCENA RYZYKA I WYPŁACALNOŚCI

Pramerica realizuje swoje cele biznesowe w sposób bezpieczny i adekwatny do skali ponoszonego ryzyka. Celem zarządzania ryzykiem jest identyfikacja potencjalnych zdarzeń, które mogą wpłynąć na Pramerica i realizację jej celów oraz utrzymanie ryzyka w ustalonych granicach.

Nadrzędnym dokumentem regulującym system zarządzania ryzykiem w Pramerica jest Polityka Zarządzania Ryzykiem, która wyznacza główne elementy wszechstronnego podejścia do ryzyka związanego z prowadzoną przez Spółkę działalnością i wynikającego z przyjętej strategii biznesowej. Definiuje zidentyfikowane przez Spółkę rodzaje ryzyka, wskazuje cele oraz towarzyszące im zasady zarządzania ryzykiem, docelową strukturę ryzyka związanego z prowadzoną działalnością oraz akceptowany poziom ryzyka. Polityka Zarządzania Ryzykiem jest integralną częścią procesu zarządzania w Pramerica.

Skuteczność systemu zarządzania ryzykiem przejawia się w Pramerica poprzez:

- udział Członków Zarządu w komitetach wspierających zarządzanie ryzykiem w tym w Komitecie ds. Zarządzania Ryzykiem oraz Komitecie Inwestycyjnym,
- okresowe przeglądy oraz akceptację oszacowanych ryzyk i raportów dotyczących poziomu ryzyk.

Pramerica wprowadziła system zarządzania ryzykiem adekwatny do charakteru, skali i złożoności ryzyk właściwych dla jej działalności. System zarządzania ryzykiem w Spółce oparty jest na poziomach kompetencyjnych.

Pierwszy poziom to Rada Nadzorcza, która dokonuje okresowej oceny realizacji przez Zarząd założeń w odniesieniu do zasad zarządzania ryzykiem oraz alokacji kapitału na pokrycie istotnych rodzajów ryzyka w Pramerica. W tym celu Zarząd okresowo przedkłada Radzie Nadzorczej informację na temat skali i rodzajów ryzyka, na które narażona jest Pramerica, prawdopodobieństwa jego występowania, skutków i metod zarządzania poszczególnymi rodzajami ryzyka. Rada Nadzorcza sprawuje nadzór nad kontrolą systemu zarządzania ryzykiem oraz ocenia jej adekwatność i skuteczność.

Drugi poziom to Zarząd Spółki, który odpowiada za opracowanie i wdrożenie strategii zarządzania poszczególnymi rodzajami ryzyka, w tym za zorganizowanie, wdrożenie i funkcjonowanie systemu zarządzania ryzykiem, oraz jeśli to konieczne, dokonanie weryfikacji w celu usprawnienia tego systemu.

Trzeci poziom kompetencyjny jest wspierany przez następujące komitety:

- Komitet ds. Zarządzania Ryzykiem, który inicjuje i koordynuje działania w zakresie identyfikacji, pomiaru, limitowania, monitorowania i raportowania ryzyka oraz opiniuje regulacje wewnętrzne Pramerica pod kątem poszczególnych rodzajów ryzyka. Komitet opiniuje podejmowanie działań, zmierzających do utrzymania ryzyka na akceptowalnym poziomie.
- Komitet Inwestycyjny, który wydaje opinie i decyzje dotyczące w szczególności zakresu operacji na rynkach pieniężnych i kapitałowych zgodnie z kompetencjami i limitami określonymi w Polityce Inwestycyjnej, zajmuje się zarządzaniem ryzykiem rynkowym, analizując ekspozycję na dane ryzyko oraz odpowiada za zarządzanie kapitałem.

Pozostali pracownicy Pramerica mają obowiązek przestrzegania zasad zarządzania poszczególnymi rodzajami ryzyka obowiązujących w Spółce w formie wewnętrznych regulacji i zaleceń, uczestnictwa w postępowaniu wyjaśniającym przyczyny wystąpienia zdarzeń generujących ryzyko oraz raportowania tych zdarzeń.

System zarządzania ryzykiem oparty jest na zasadzie trzech linii obrony:

- Pierwsza linia obrony jest reprezentowana przez wszystkie obszary organizacyjne. Przede wszystkim kadra zarządzająca odpowiada za wdrożenie skutecznego systemu zarządzania ryzykiem w nadzorowanym przez siebie obszarze, w szczególności za zaprojektowanie i efektywne funkcjonowanie działań kontrolnych i monitorujących mających na celu odpowiednie ograniczenie lub eliminację występujących ryzyk.
- Druga linia obrony obejmuje zarządzanie ryzykiem poprzez wewnętrzne komórki zajmujące się identyfikacją, monitorowaniem i raportowaniem ryzyka oraz kontrolą ograniczeń. W ramach drugiej linii obrony w Pramerica główną rolę pełnią: Dział Zarządzania Ryzykiem i Zespół Compliance, które są wspierane przez Departament Finansowy, Dział Aktuarialny, Zespół Bezpieczeństwa Systemów oraz Zespół Prawny.
- Trzecia linia obrony to wszelkie działania w ramach audytu wewnętrznego. Audytor Wewnętrzny ma za zadanie kontrolowanie i ocenianie skuteczności działania systemu zarządzania ryzykiem oraz dokonywanie regularnych przeglądów prawidłowości przestrzegania zasad zarządzania ryzykiem obowiązujących w Pramerica. Audytor Wewnętrzny dostarcza obiektywnej oceny adekwatności i skuteczności funkcjonującego systemu zarządzania oraz zgodności przeprowadzanych operacji z wewnętrznymi regulacjami Pramerica.

Ograniczanie ekspozycji na ryzyko w Pramerica następuje poprzez:

- Opracowanie przez Zarząd i zatwierdzenie przez Radę Nadzorczą Strategii Działania Pramerica, w której jednym z podstawowych celów jest zapewnienie odpowiedniego kapitału na pokrycie podejmowanych przez Pramerica rodzajów i wysokości ryzyka,
- Określenie zagrożeń z tytułu ryzyka podejmowanego przez Pramerica. Analiza profilu poszczególnych rodzajów ryzyka zawarta jest w szczegółowych regulacjach obowiązujących w Pramerica,
- Opracowanie i bieżąca aktualizacja regulacji wewnętrznych Pramerica, dotyczących działań zabezpieczających w postaci planów awaryjnych i planów ciągłości działania w sytuacjach kryzysowych.

Funkcja zarządzania ryzykiem została wdrożona w Pramerica zgodnie z wewnętrzną Polityką kluczowych funkcji przyjętą Uchwałą Zarządu. Funkcja zarządzania ryzykiem pełniona jest przez Kierownika ds. Zarządzania Ryzykiem kierującego Działem Zarządzania Ryzykiem i raportującego do Członka Zarządu odpowiedzialnego za zarządzanie ryzykiem w Spółce oraz do Komitetu ds. Zarządzania Ryzykiem. Osoba nadzorująca funkcję zarządzania ryzykiem jest odpowiedzialna za wspieranie Zarządu w prowadzeniu w Spółce skutecznej funkcji zarządzania ryzykiem. Umieszczenie funkcji zarządzania ryzykiem w strukturze organizacyjnej Spółki zapewnia jej niezależność operacyjną i oddzielenie od funkcji związanych z osiągnięciem celów biznesowych. Funkcja zarządzania ryzykiem ma zapewnione odpowiednie uprawnienia i zasoby niezbędne do efektywnego wykonywania zadań. W szczególności Kierownik ds. Zarządzania Ryzykiem posiada odpowiednie kwalifikacje i doświadczenie umożliwiające mu właściwe wykonywanie powierzonych obowiązków oraz ma zapewniony dostęp do informacji niezbędnych do wykonywania swoich zadań.

B.3.1. WŁASNA OCENA RYZYKA I WYPŁACALNOŚCI

Proces własnej oceny ryzyka i wypłacalności w Pramerica to wewnętrzna ocena ryzyk związanych z bieżącym strategicznym biznesplanem Pramerica oraz tego, czy firma dysponuje zasobami kapitałowymi niezbędnymi do pokrycia tych ryzyk. Proces ten pozostaje współmierny do charakteru, skali i złożoności działalności firmy i Zarząd bierze za niego odpowiedzialność. Proces obejmuje dające się przewidzieć istotne ryzyka. Opisuje profil ryzyka obejmujący ryzyka, dla których dostępne są informacje ilościowe, a także ekspozycje trudniejsze do skwantyfikowania, jak ryzyko operacyjne, ryzyko reputacji i ryzyko

strategiczne. Proces jest koordynowany przez Dział Zarządzania Ryzykiem, który zbiera wszystkie dokumenty zawierające analizy ryzyka. Na bazie analiz i raportów wewnętrznych Spółki przygotowywany jest raport zbiorczy. Raport dotyczący własnej oceny ryzyka i wypłacalności zawiera porównanie profilu ryzyka organizacji z obecną gotowością do podejmowania ryzyka, określoną przez Zarząd. Wykazuje również, że dostępne zasoby kapitałowe są adekwatne. Pramerica charakteryzuje się obecnie niskim profilem ryzyka. Proces jest dokonywany corocznie oraz w założeniu zostanie wykonany w każdej sytuacji istotnej zmiany profilu ryzyka Spółki. Etapy procesu powiązane są z posiedzeniami Komitetu ds. Zarządzania Ryzykiem, na których omawiane są wszystkie analizy związane z bieżącą i prognozowaną ekspozycją Spółki na ryzyka. Wpływ wyników procesu własnej oceny ryzyka i wypłacalności może mieć wpływ na zarządzanie kapitałem.

Proces samooceny ryzyka i szacowania ogólnych potrzeb w zakresie wypłacalności w horyzoncie planowania biznesowego jest procesem złożonym, opartym zarówno o procesy planowania budżetowego i strategicznego, a także o funkcjonujące procesy oceny aktualnego profilu ryzyka uzupełnione o elementy dotyczące prognozowania kapitałowego wymogu wypłacalności - SCR i analizy własnych potrzeb kapitałowych.

W ramach procesu ORSA Spółka ustaliła swoje własne potrzeby w zakresie wypłacalności z uwzględnieniem:

- Profilu ryzyka, m.in. poprzez analizę testów warunków skrajnych;
- Działań w zakresie zarządzania kapitałem, m.in. poprzez analizę: wypłacalności w okresie planistycznym z uwzględnieniem planowanych przepływów kapitałowych oraz adekwatności rezerw techniczno-ubezpieczeniowych w okresie planistycznym;
- Systemu zarządzania ryzykiem i jego oddziaływania, m.in. poprzez analizę wyników monitorowania kluczowych ryzyk.

Proces ORSA jest zintegrowany z bieżącym zarządzaniem, planowaniem finansowym oraz Strategią biznesową Spółki. W szczególności wszelkie decyzje dotyczące wdrażania nowych produktów, kształtowania programów reasekuracji oraz strategii inwestycyjnej Spółki są implementowane po przeprowadzeniu dogłębnej analizy sytuacji kapitałowej oraz po złagodzeniu poprzez mechanizmy kontrolne ewentualnie zidentyfikowanych ryzyk.

Działania w zakresie zarządzania kapitałem i systemu zarządzania ryzykiem są ze sobą silnie powiązane. Ścisłemu monitoringowi podlegają w szczególności zagrożenia dla adekwatności kapitałowej Spółki. W sytuacji zidentyfikowania ryzyk mogących mieć istotny wpływ na pogorszenie sytuacji kapitałowej Spółki, po przeprowadzaniu analizy, podejmowane są działania nakierowane na zapobieżenie negatywnemu wpływowi na sytuację kapitałową i finansową Pramerica.

B.4. SYSTEM KONTROLI WEWNĘTRZNEJ

System kontroli wewnętrznej Pramerica jest dostosowany do struktury organizacyjnej, złożoności prowadzonej działalności, skali oraz profilu ryzyka Spółki. System kontroli wewnętrznej obejmuje wszystkie regulacje, procedury i struktury organizacyjne, które działając razem zmierzają do zapewnienia:

- zgodności działania ze strategią,
- efektywności i skuteczności procedur,
- ochrony aktywów,
- przeciwdziałania stratom i błędom oraz utracie reputacji,
- bezpieczeństwa, stabilności i efektywności operacji,
- niezawodności i kompletności rachunkowości oraz informacji zarządczej,
- zgodności transakcji z powszechnie obowiązującymi przepisami prawa, regulacjami nadzorczymi, wewnętrznymi planami, przepisami i procedurami,
- wsparcia decyzyjnego.

System kontroli wewnętrznej Pramerica funkcjonuje w celu zapewnienia efektywnej kontroli procesów operacyjnych. Kontrola wewnętrzna jest w Spółce procesem ciągłym, realizowanym na wszystkich poziomach organizacyjnych, poprzez poszczególne jednostki i komórki organizacyjne oraz osoby nadzorujące na wszystkich poziomach zarządczych, w tym wszystkich pracowników.

Rada Nadzorcza Spółki sprawuje nadzór nad systemem kontroli wewnętrznej i ocenia jego niezależność, wiarygodność, adekwatność i efektywność. Członkowie Rady Nadzorczej wykonują nadzór pełniąc również w tym zakresie rolę Komitetu Audytu.

Zarząd jest odpowiedzialny za projektowanie i funkcjonowanie systemu kontroli wewnętrznej oraz regularny przegląd polityk, strategii i procedur go tworzących, jak również za ogólną efektywność systemu kontroli wewnętrznej, dostosowanego do wielkości i profilu ryzyka wiążącego się z działalnością Spółki.

System kontroli wewnętrznej obejmuje następujące poziomy kontroli:

- kontrola funkcjonalna wykonywana we wszystkich obszarach Pramerica na stanowiskach kierowniczych i stanowiskach samodzielnych, którym powierzono w określonym zakresie obowiązki kontrolne na podstawie obowiązujących procedur,
- kontrola instytucjonalna obejmuje czynności przeprowadzane przez Zespół Zgodności z Przepisami (Compliance), który bada i ocenia adekwatność oraz skuteczność systemu kontroli wewnętrznej.

Funkcja zgodności z przepisami została wdrożona w Pramerica zgodnie z wewnętrzną Polityką kluczowych funkcji przyjętą Uchwałą Zarządu. Umieszczenie funkcji zgodności z przepisami w strukturze organizacyjnej Spółki zapewnia jej niezależność operacyjną i oddzielenie od funkcji związanych z osiągnięciem celów biznesowych. Funkcja zgodności z przepisami pełniona jest przez Dyrektora Działu Prawnego i Compliance podlegającego bezpośrednio Prezesowi Zarządu Pramerica, któremu cyklicznie składa sprawozdania. Dyrektor Działu Prawnego i Compliance nadzoruje pracę wyodrębnionej komórki organizacyjnej – Zespołu Compliance. Funkcja zgodności z przepisami ma zapewnione odpowiednie uprawnienia i zasoby niezbędne do efektywnego wykonywania zadań. W szczególności Dyrektor Działu Prawnego i Compliance posiada odpowiednie kwalifikacje i doświadczenie umożliwiające mu właściwe wykonywanie powierzonych obowiązków oraz ma zapewniony dostęp do informacji niezbędnych do wykonywania swoich zadań.

Zespół Compliance (Zgodności z Przepisami) przeprowadza ocenę zgodności i efektywności procesów z kluczowymi wymogami prawnymi związanymi z prowadzeniem działalności ubezpieczeniowej. Ocena ta również zakłada przeprowadzanie działań naprawczych w przypadku wykrycia nieprawidłowości. Działania te mają na celu usprawnienie systemu kontroli wewnętrznej oraz w konsekwencji prowadzą do ograniczania ryzyka braku zgodności z przepisami, związanego z działalnością Spółki.

B.5. FUNKCJA AUDYTU WEWNĘTRZNEGO

Funkcja audytu wewnętrznego została wdrożona w Pramerica zgodnie z wewnętrzną Polityką kluczowych funkcji przyjętą Uchwałą Zarządu. Umieszczenie funkcji audytu wewnętrznego w strukturze organizacyjnej Spółki zapewnia jej niezależność operacyjną i oddzielenie od funkcji związanych z osiągnięciem celów biznesowych. Funkcja audytu wewnętrznego pełniona jest przez Audytora Wewnętrznego podlegającego bezpośrednio Prezesowi Zarządu Pramerica. Nadzór nad Audytorem Wewnętrznym sprawuje Komitet Audytu. Zasady funkcjonowania audytu wewnętrznego w Spółce oraz zasady realizacji zadań osoby nadzorującej funkcję audytu wewnętrznego zostały opisane w przyjętych przez Zarząd i Radę Nadzorczą przepisach wewnętrznych.

Funkcja audytu ma zapewnione odpowiednie uprawnienia i zasoby niezbędne do efektywnego wykonywania zadań. W szczególności Audytor Wewnętrzny posiada odpowiednie kwalifikacje i doświadczenie umożliwiające mu właściwe wykonywanie powierzonych obowiązków oraz ma zapewniony dostęp do informacji niezbędnych do wykonywania swoich zadań.

Niezależność funkcji audytu wewnętrznego jest zapewniona poprzez odpowiednie usytuowanie organizacyjne oraz zakres zadań Audytora Wewnętrznego, które sprowadzają się wyłącznie do przeprowadzania niezależnych audytów. Audytor Wewnętrzny pozostaje niezależny od czynności stanowiących przedmiot audytu i nie posiada związanych z nimi uprawnień ani zadań operacyjnych.

Audytor Wewnętrzny ma zapewniony dostęp do członków Komitetu Audytu oraz Prezesa Zarządu i Członków Zarządu Spółki. W szczególności, Audytor Wewnętrzny może uczestniczyć w posiedzeniach Zarządu Spółki i Rady Nadzorczej.

Audytor Wewnętrzny jest uprawniony do uzyskania pełnego, swobodnego i nieograniczonego dostępu do wszystkich procesów, zbiorów ewidencji informacji, dokumentacji, składników majątku, pomieszczeń i pracowników jednostek podlegających audytowi. Osoby odpowiedzialne za czynności będące przedmiotem audytu mają obowiązek służyć pomocą w celu zapewnienia sprawnego przebiegu audytu.

Audyt Wewnętrzny jest odpowiedzialny za badanie i ocenę, w sposób niezależny i obiektywny, adekwatności i skuteczności systemu kontroli wewnętrznej w Spółce oraz dokonywanie oceny systemu zarządzania Spółką, w tym skuteczności zarządzania ryzykiem związanym z działalnością Spółki. Rolą Audytu Wewnętrznego jest przekazywanie Zarządowi Pramerica, Komitetowi Audytu oraz organom nadzoru niezależnego, obiektywnego, rzeczowego, wartościowego i terminowego zapewnienia, co do prawidłowości zarządzania ryzykiem i mechanizmów kontrolnych ograniczających istniejące i zmieniające się rodzaje ryzyka oraz co do skuteczności ładu korporacyjnego.

B.6. FUNKCJA AKTUARIALNA

Funkcja aktuarialna została wdrożona w Pramerica zgodnie z wewnętrzną Polityką kluczowych funkcji przyjęta Uchwałą Zarządu. Umieszczenie funkcji aktuarialnej w strukturze organizacyjnej Spółki zapewnia jej niezależność operacyjną i oddzielenie od funkcji związanych z osiągnięciem celów biznesowych. Funkcja aktuarialna została wyodrębniona w strukturze organizacyjnej Spółki i jest realizowana przez Dział Aktuarialny, który kierowany jest przez Głównego Aktuariusza w randze Członka Zarządu odpowiedzialnego za Pion Finansowo-Aktuarialny. Funkcja aktuarialna ma zapewnione odpowiednie uprawnienia i zasoby niezbędne do efektywnego wykonywania zadań. W szczególności Główny Aktuariusz posiada odpowiednie kwalifikacje i doświadczenie umożliwiające mu właściwe wykonywanie powierzonych obowiązków oraz ma zapewniony dostęp do informacji niezbędnych do wykonywania swoich zadań.

Do głównych zadań funkcji aktuarialnej należą w szczególności:

- koordynacja ustalania wartości rezerw techniczno-ubezpieczeniowych dla celów wypłacalności,
- zapewnienie adekwatności metodyki stosowanych modeli, jak również założeń przyjętych do ustalania wartości rezerw techniczno-ubezpieczeniowych dla celów wypłacalności,
- ocena, czy dane wykorzystane do ustalania wartości rezerw techniczno-ubezpieczeniowych dla celów wypłacalności są wystarczające i czy są odpowiedniej jakości,
- porównywanie najlepszych oszacowań z danymi wynikającymi ze zgromadzonych doświadczeń,
- informowanie Zarządu i Rady Nadzorczej o wiarygodności i adekwatności ustalania wartości rezerw techniczno-ubezpieczeniowych dla celów wypłacalności,
- nadzorowanie ustalania wartości rezerw techniczno-ubezpieczeniowych dla celów wypłacalności w przypadkach stosowania przybliżeń, w tym podejścia indywidualnego,
- wyrażanie opinii na temat ogólnej polityki przyjmowania ryzyka do ubezpieczenia,
- wyrażanie opinii na temat adekwatności rozwiązań w zakresie reasekuracji,
- współpraca przy efektywnym wdrażaniu systemu zarządzania ryzykiem,
- wycena produktów ubezpieczeniowych.

B.7. OUTSOURCING

Pramerica nie stosuje outsourcingu w rozumieniu ustawy z dnia 11 września 2015 r. o działalności ubezpieczeniowej i reasekuracyjnej (Dz. U. z 2015 r., poz. 1844, dalej: Ustawa) tj. nie powierza innym podmiotom wykonywania czynności i funkcji określonych w art. 73 (czynności ubezpieczeniowych, reasekuracyjnych lub funkcji należących do systemu zarządzania). Pramerica korzysta z usług podmiotów trzecich, które wspierają szeroko pojętą działalność operacyjną. Żaden z usługodawców nie wykonuje jednak w imieniu i na rzecz Pramerica czynności lub funkcji objętych zakresem regulacji art. 46 ust. 1 pkt 4 oraz art. 73 – 75 Ustawy. Zgodnie z wewnętrznymi wymogami przyjętymi w ramach grupy kapitałowej, Pramerica stosuje wymogi jakościowe w zakresie doboru i zarządzania relacjami z tymi podmiotami, regulowane wewnętrzną Procedurą Wyboru i Zarządzania Dostawcami. Pramerica przed nawiązaniem współpracy z dostawcą, w oparciu o system zarządzania ryzykiem, podejmuje sformalizowane działania mające na celu: ustalenie stabilności finansowej dostawcy, reputacji, posiadania przez niego odpowiednich programów dotyczących prywatności, bezpieczeństwa, a także programów ciągłości działania oraz innych ważnych z punktu widzenia Pramerica kwestii mogących mieć wpływ na bezpieczeństwo Pramerica i jej interesariuszy, w szczególności klientów.

B.8. WSZELKIE INNE INFORMACJE

Wszelkie istotne informacje dotyczące systemu zarządzania Spółki zostały zawarte w rozdziałach B.1-B.7.

C. PROFIL RYZYKA

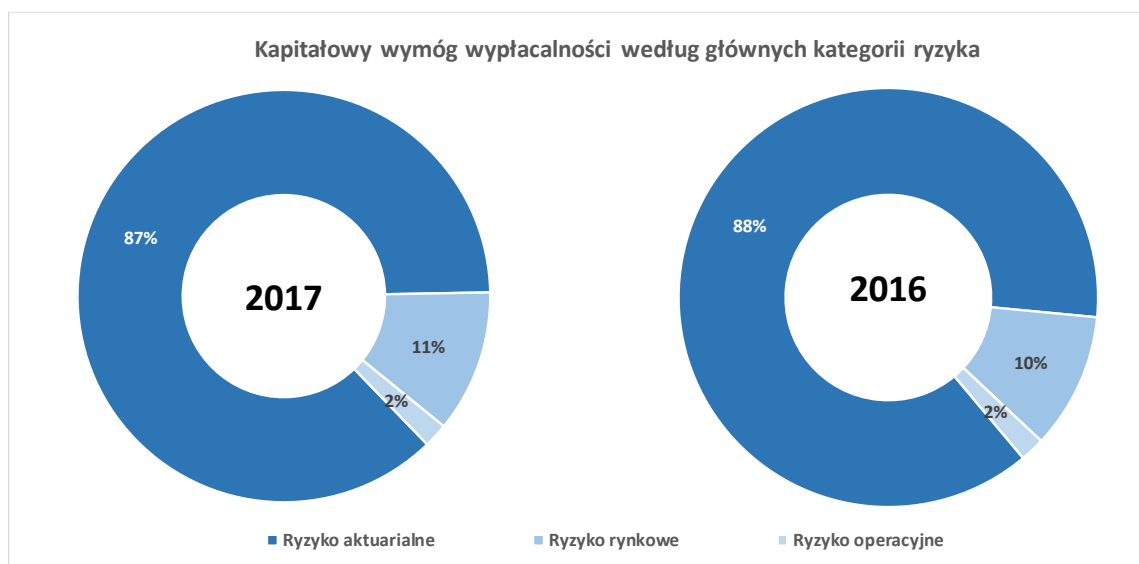
Pramerica specjalizuje się w ochronnych ubezpieczeniach na życie, działając w dwóch obszarach: bezpośredniej działalności ubezpieczeniowej oraz reasekuracji czynnej.

Z uwagi na charakter i zakres prowadzonej działalności, najważniejszym typem ryzyka ponoszonego przez Pramerica jest ryzyko aktuarialne. Pramerica jest również wystawiona na inne ryzyka, jak np.:

- ryzyka finansowe, w tym ryzyko rynkowe, ryzyko kredytowe i ryzyko płynności,
- ryzyko operacyjne,
- ryzyko reputacji,
- ryzyko strategiczne,

oraz inne, uznane przez Pramerica za znaczące.

Profil ryzyka określony jest na podstawie struktury kapitałowego wymogu wypłacalności wyliczanego według formuły standardowej. Profil ryzyka Spółki na bazie wyliczeń Wypłacalność II (bez efektu dywersyfikacji) na dzień sprawozdawczy tj. na dzień 31 grudnia 2017 r. wraz z porównaniem z zeszłym rokiem przedstawiony został poniżej:

Profil ryzyka Spółki pozostaje na niezmiennym poziomie, z dużą przewagą ryzyka aktuarialnego w całej ekspozycji na ryzyka. Pramerica nie posiada spółek celowych (podmiotów specjalnego przeznaczenia). Pramerica nie identyfikuje ekspozycji na ryzyka wynikającej z pozycji pozabilansowych.

C.1. RYZYKO AKTUARIALNE

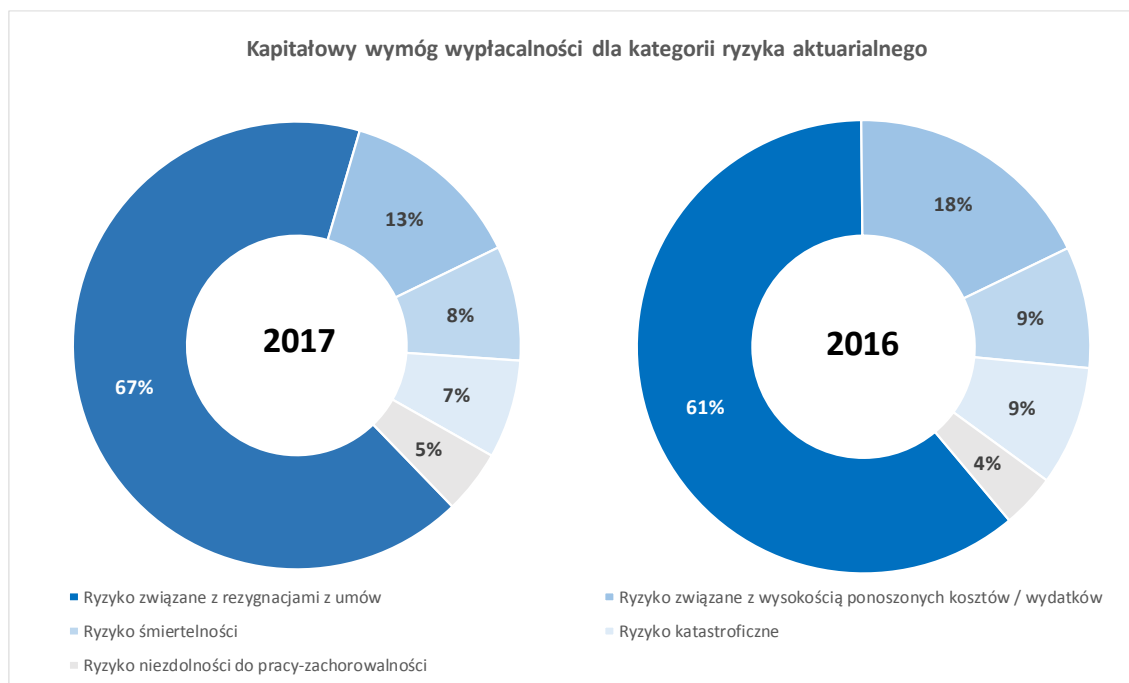
W ramach swojej działalności Pramerica oferuje szereg indywidualnych i grupowych produktów ubezpieczeniowych. Ryzyko aktuarialne to możliwość poniesienia straty lub niekorzystnej zmiany wartości zobowiązań, jakie mogą wynikać z zawartych umów ubezpieczenia i umów gwarancji ubezpieczeniowych, w związku z niewłaściwymi założeniami dotyczącymi wyceny składek i tworzenia rezerw techniczno-ubezpieczeniowych.

Ryzyko aktuarialne w Spółce obejmuje następujące rodzaje ryzyk:

- ryzyko związane z rezygnacjami z umów,
- ryzyko związane z wysokością ponoszonych kosztów / wydatków,
- ryzyko śmiertelności,
- ryzyko katastroficzne,
- ryzyko niezdolności do pracy i zachorowalności,
- ryzyko długowieczności.

C.1.1 ISTOTNE EKSPOZYCJE I KONCENTRACJE RYZYKA

Poniższy wykres przedstawia udział poszczególnych podmodułów w ryzyku aktuarialnym (bez efektu dywersyfikacji) na dzień 31 grudnia 2017 r.

W okresie sprawozdawczym nie miały miejsca istotne zmiany w ryzykach jak również w ekspozycji na ryzyka dla kapitałowego wymogu wypłacalności dla ryzyka aktuarialnego.

Koncentracja może być postrzegana, jako niewielka liczba dużych ryzyk. W ramach ryzyka aktuarialnego kluczowe ryzyko stanowi ryzyko rezygnacji z umów. Wynika to z faktu posiadania w portfolio Spółki długoterminowych, rentownych produktów ze składką regularną. Ryzyko związane z rezygnacjami odpowiada za 67% niezdywersyfikowanej sumy ryzyka i stanowi największą część modułu ryzyka aktuarialnego. Moduł ryzyka rezygnacji obejmuje wszystkie prawne i umowne możliwości, jakimi dysponuje posiadacz polisy, mogące znacząco wpływać na wartość przyszłych przepływów finansowych. Obejmują one możliwość pełnej lub częściowej rezygnacji z ochrony ubezpieczeniowej, jej zmniejszenie, ograniczenie lub zawieszenie, a także możliwość pełnego lub częściowego wznowienia ochrony ubezpieczeniowej. Kolejnym ryzykiem o znacznie mniejszym znaczeniu jest ryzyko związane z wysokością ponoszonych kosztów / wydatków.

Istotna koncentracja ryzyka występuje również w grupowych ubezpieczeniach na życie w przypadku ubezpieczonych pracowników w jednej lokalizacji. Czynnikiem ryzyka jest masowy nieszczęśliwy wypadek (katastrofa, atak terrorystyczny) skutkujący wypłatą świadczeń dla wielu osób. Ryzyko kumulacji wypłat świadczeń zaadresowane jest reasekuracją katastroficzną.

Kapitałowy wymóg wypłacalności (bez efektu dywersyfikacji) dla ryzyka aktuarialnego na dzień 31 grudnia 2017 r. w przypadku ubezpieczeń na życie wynosił: 291 255 tys. PLN, zaś w przypadku ubezpieczeń zdrowotnych 82 788 tys. PLN.

C.1.2 PRAKTYKI W ZAKRESIE OGRANICZANIA I MONITOROWANIA ISTOTNEGO RYZYKA

Spółka stosuje techniki ograniczania ryzyka aktuarialnego m.in. poprzez:

- decyzje strategiczne i plany sprzedażowe,
- wyliczanie i monitoring adekwatności rezerw technicznych,
- działania mitygujące ryzyko związane z rezygnacjami z umów,
- dywersyfikację ryzyk – oferowanie produktów o różnym profilu ryzyka,
- działania mające na celu utrzymanie dyscypliny kosztowej,

- proces oceny, wyceny i akceptacji ryzyka ubezpieczeniowego,
- reasekurację bierną w przypadku wysokich ryzyk jako narzędzie łagodzenia ryzyka ubezpieczeniowego.

Pomiar ryzyka aktuarialnego prowadzony jest przy zastosowaniu w szczególności: analizy wybranych wskaźników, statystyk ekspozycji i wrażliwości oraz wiedzy i doświadczenia pracowników. Spółka w sposób ciągły monitoruje skuteczności technik ograniczenia ryzyka, m.in. poprzez comiesięczne raportowanie zarządcze zawierające w szczególności: wskaźniki rezygnacji z umów, wskaźniki śmiertelności, realizację kosztów z porównaniem kosztów planowanych, analizę zyskowności przypisu i portfela w podziale na produkty.

W okresie sprawozdawczym nie zaszły istotne zmiany w środkach zastosowanych w celu oceny ryzyk aktuarialnych.

C.1.3 ANALIZA WRAŻLIWOŚCI ISTOTNYCH RYZYK

W związku z tym, iż wymóg kapitałowy dla ryzyka rezygnacji stanowi największy procent w całości SCR, Pramerica przeprowadziła dodatkowe dwa scenariusze skrajnych, masowych rezygnacji z umów:

- rezygnacje z wszystkich umów ubezpieczenia z udziałem w zysku,
- rezygnacje z wszystkich innych umów ubezpieczeń na życie oraz umów dodatkowych ubezpieczeń zdrowotnych i wypadkowych.

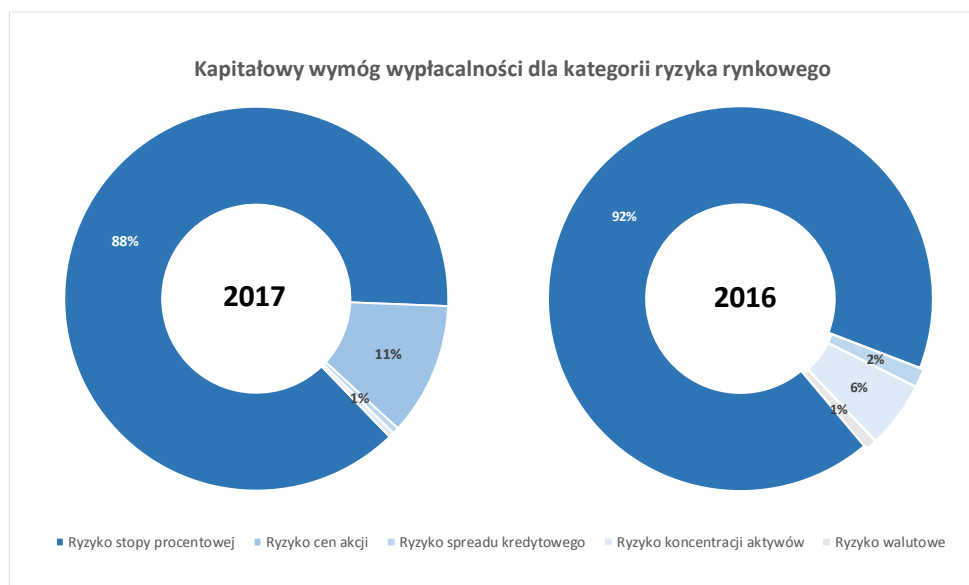
Wynik scenariuszy wskazuje, że Pramerica nadal będzie spełniała ustawowy wymóg wypłacalności i współczynnik SCR będzie miał wartość powyżej 100%. Biorąc powyższe pod uwagę portfel Pramerica charakteryzuje się wysoką odpornością pozycji kapitałowej na niekorzystne zdarzenia z tytułu rezygnacji z umów ubezpieczenia. Najistotniejsze ryzyko związane z rezygnacjami z umów nie stanowi zagrożenia dla wypłacalności Spółki.

C.2. RYZYKO RYNKOWE

Pramerica definiuje ryzyko rynkowe jako ryzyko straty lub niekorzystnej zmiany sytuacji finansowej, wynikające bezpośrednio lub pośrednio z wahań poziomu i zmienności rynkowych cen aktywów, zobowiązań i instrumentów finansowych.

C.2.1 ISTOTNE EKSPOZYCJE I KONCENTRACJE RYZYKA

Poniższy wykres przedstawia udział poszczególnych podmodułów w ryzyku rynkowym (bez efektu dywersyfikacji) na dzień 31 grudnia 2017 r.

Dominującym ryzykiem jest ryzyko stóp procentowych odpowiedzialne za 88% niezdywersyfikowanej sumy poszczególnych rodzajów ryzyka. Ryzyko odzwierciedla poziom wrażliwości posiadanego portfela aktywów i zobowiązań na spadek stóp

procentowych. Największy udział w portfelu inwestycyjnym Spółki mają dłużne papiery wartościowe, na które w całości składają się obligacje Skarbu Państwa.

Kapitałowy wymóg wypłacalności (bez efektu dywersyfikacji) dla ryzyka rynkowego, na dzień 31 grudnia 2017 r. wynosił: 54 137 tys. PLN.

W okresie sprawozdawczym nie miały miejsca istotne zmiany w ekspozycji na ryzyko rynkowe.

C.2.2 PRAKTYKI W ZAKRESIE OGRANICZANIA I MONITOROWANIA ISTOTNEGO RYZYKA

Ryzyko rynkowe jest ograniczane przede wszystkim poprzez jak najlepsze dopasowanie struktury aktywów do pasywów, zwłaszcza pod względem terminów przepływów gotówkowych. Poza tym, działaniami podjętymi w celu minimalizowania ryzyka stóp procentowych są:

- dywersyfikacja produktowa poprzez zwiększanie udziału ubezpieczeń uzależnionych w mniejszym lub minimalnym stopniu od utrzymujących się niskich stóp procentowych, czyli terminowe ubezpieczenia na życie, ubezpieczenia zdrowotne i od nieszczęśliwych wypadków, ubezpieczenia na życie i ubezpieczenia grupowe z funduszem kapitałowym,
- prace nad strategią poprawy rentowności działalności inwestycyjnej poprzez inwestycje w klasy aktywów alternatywne w stosunku do obecnej struktury portfela.

W okresie sprawozdawczym nie miały miejsca istotne zmiany w technikach ograniczania ryzyka.

C.2.3 ANALIZA WRAŻLIWOŚCI ISTOTNYCH RYZYK

Zarówno posiadane obligacje skarbowe, jak i rezerwy techniczno-ubezpieczeniowe, to pozycje wrażliwe na zmienność stóp procentowych. Poziom dopasowania struktury aktywów do struktury zobowiązań pozwala monitorować tę kwestię. Przeprowadzone w Spółce w 2017 r. testy warunków skrajnych zgodnie z metodyką KNF, EIOPA wykazały, że istotne dla pozycji wypłacalności Spółki są zmiany struktury terminowych stóp procentowych, w szczególności wzrost stóp procentowych.

Wynik scenariuszy wskazuje, że Pramerica nadal będzie spełniała ustawowy wymóg wypłacalności, a współczynnik dopuszczonych środków własnych do wymogów SCR miał wartość niższą tylko o 22%. Biorąc powyższe pod uwagę portfel Pramerica charakteryzuje się wysoką odpornością pozycji kapitałowej na niekorzystne zdarzenia z tytułu ryzyka stóp procentowych. Najistotniejsze ryzyko związane z modułem ryzyka rynkowego nie stanowi zagrożenia dla wypłacalności Spółki.

C.2.4 SPOSÓB LOKOWANIA AKTYWÓW ZGODNIE Z ZASADĄ OSTROŻNEGO INWESTORA

Pramerica lokuje środki zgodnie z zasadą ostrożnego inwestora określoną w art. 276 Ustawy, tj. inwestuje wyłącznie w aktywa i instrumenty finansowe, których ryzyko może właściwie określić, mierzyć, monitorować, którym może właściwie zarządzać, które może właściwie kontrolować i prowadzić sprawozdawczość w zakresie ryzyka i które potrafi właściwie uwzględnić przy ocenie ogólnych potrzeb w zakresie wypłacalności.

Pramerica zdefiniowała instrumenty finansowe, które mogą być rozważane przy budowaniu portfela inwestycyjnego. Środki Spółki są lokowane w obligacje Skarbu Państwa. W ocenie Pramerica tego typu inwestycje z gwarancją Skarbu Państwa stanowią jedno z najbezpieczniejszych instrumentów finansowych dostępnych na rynku kapitałowym. Poza tym, Spółka inwestuje w depozyty bankowe; środki pieniężne ulokowane w bankach. Spółka posiada listę banków z ustanowionymi limitami.

Środki finansowe są lokowane w sposób zapewniający wysoki poziom rentowności przy zachowaniu ich odpowiedniej płynności oraz najwyższego poziomu bezpieczeństwa. Obligacje Skarbu Państwa są przechowywane przez bank powierniczy (aktywa te są wydzielone i zabezpieczone w przypadku upadłości banku).

Za zarządzanie inwestycjami w zakresie środków własnych odpowiada Departament Finansowy pod nadzorem Komitetu Inwestycyjnego. Komitet Inwestycyjny nadzoruje i opiniuje proces zarządzania ryzykiem rynkowym. Zgodnie ze strategią

Spółki utrzymywanie portfela inwestycyjnego w inwestycjach o stałym dochodzie (obligacje i lokaty terminowe) prowadzi do stabilnego i przewidywanego zwrotu z inwestycji.

C.3. RYZYKO KREDYTOWE

Pramerica definiuje ryzyko kredytowe jako dodatkowe ryzyko, na jakie narażony jest zakład ubezpieczeń, wynikające z braku dywersyfikacji portfela aktywów lub z dużej ekspozycji na ryzyko niewykonania zobowiązania przez pojedynczy podmiot/emidenta papierów wartościowych lub grupę powiązanych podmiotów.

C.3.1 ISTOTNE EKSPOZYCJE I KONCENTRACJE RYZYKA

Ryzyko koncentracji w ramach ryzyka kredytowego, Pramerica definiuje jako bankructwo kontrahenta (innego niż Państwo lub podmiot, którego akcje lub inne aktywa podlegają odliczeniu od własnych środków Spółki), w odniesieniu do którego Pramerica ma wysoką koncentrację inwestycji, przy równoczesnym założeniu, że prawdopodobieństwo niewywiązania się i wynikającej z niego straty zależy od ratingu podmiotu.

Biorąc pod uwagę fakt, że Pramerica w ramach swojej działalności nie nabywa obecnie instrumentów finansowych innych niż długoterminowe obligacje skarbowe (na dzień 31 grudnia 2017 r. 96,5%), ryzyko w tym obszarze należy ocenić jako nieistotne.

Dla Pramerica ryzyko niewypłacalności kontrahenta jest dość niskie w porównaniu do innych rodzajów ryzyka. Kapitałowy wymóg wypłacalności (bez efektu dywersyfikacji) dla ryzyka kredytowego, na dzień 31 grudnia 2017 r. wynosił: 131 tys. PLN. Jako, że ryzyko niewypłacalności kontrahenta jest jedynym ryzykiem w module ryzyka kredytowego koncentracja pomiędzy ryzykami nie występuje.

W okresie sprawozdawczym nie miały miejsca istotne zmiany w ekspozycji na ryzyko kredytowe.

C.3.2 PRAKTYKI W ZAKRESIE OGRANICZANIA I MONITOROWANIA ISTOTNEGO RYZYKA

Podobnie jak dla ryzyka rynkowego w przypadku ryzyka kredytowego Spółka kieruje się zasadą Ostrożnego Inwestora.

Pramerica przechowuje nadwyżki środków w dwóch bankach, dla których w Polityce Inwestycyjnej określono formalne limity. Monitoring limitów prowadzony jest codziennie przez członków Komitetu Inwestycyjnego. Banki zostały wybrane z uwzględnieniem takich czynników jak: przyznany rating kredytowy, wyniki finansowe, zakres oferty produktowej, koszt oferowanych usług. Ryzyko bankructwa wybranych banków cechuje się bardzo niskim prawdopodobieństwem.

W okresie sprawozdawczym nie miały miejsca istotne zmiany w technikach ograniczania ryzyka.

C.3.3 ANALIZA WRAŻLIWOŚCI ISTOTNYCH RYZYK

Ponieważ ekspozycja na ryzyko niewypłacalności kontrahenta nie jest istotna, Pramerica nie przeprowadzała osobnych testów wrażliwości dla tego ryzyka.

C.4. RYZYKO PŁYNNOŚCI

Pramerica definiuje ryzyko płynności jako ryzyko niedopasowania aktywów i pasywów czyli ryzyko niewywiązania się z bieżących zobowiązań związane z rozbieżnościami w wysokości i czasie przepływów finansowych wynikających z zapadalności aktywów i wymagalności zobowiązań oraz jako ryzyko rozliczenia czyli ryzyko niewywiązania się z bieżących zobowiązań ze względu na ograniczenia w transferze środków finansowych.

C.4.1 ISTOTNE EKSPOZYCJE I KONCENTRACJE RYZYKA

Zarządzanie płynnością jest jednym z kluczowych elementów planowania finansowego oraz podlega identyfikacji i ocenie w ramach procesu zarządzania aktywami i pasywami. Pramerica zarządza płynnością zapewniając odpowiednie dopasowanie

możliwości posiadanych środków do przepływów wynikających z zobowiązań. Ze względu na strukturę aktywów i pasywów oraz posiadany zapas środków możliwych do upłynnienia ryzyko płynności oceniane jest na niskim poziomie.

Głównymi źródłami przychodu Spółki są składki, a następnie dochody z lokat. Przychody przeznaczone są na wypłatę świadczeń, ponoszone koszty, wykup i zakup aktywów inwestycyjnych.

Koncentracje mogą się pojawić w sytuacji kiedy potrzeby płynnościowe Spółki będą wywołane poprzez pojedyncze nieplanowane zdarzenia.

W okresie sprawozdawczym nie miały miejsca istotne zmiany w ekspozycji na ryzyko płynności.

Kwota oczekiwanego zysku z przyszłych składek wyniosła: 1 015 246 tys. PLN.

C.4.2 PRAKTYKI W ZAKRESIE OGRANICZANIA I MONITOROWANIA ISTOTNEGO RYZYKA

System zarządzania ryzykiem obejmuje zarządzanie ryzykiem płynności, które w odróżnieniu od pozostałych ryzyk opisanych w sekcji C., nie jest objęte wymogiem kapitałowym w ramach formuły standardowej SCR. Pramerica zarządza tym ryzykiem poprzez utrzymanie wystarczającej ilości aktywów płynnych by zagwarantować długoterminową płynność. W bieżącej działalności inwestycyjnej Pramerica uwzględnia aspekt zarządzania płynnością zgodnie z zasadą Ostrożnego Inwestora i lokuje środki pieniężne w instrumenty o wysokim poziomie bezpieczeństwa. Zarządzanie pozycją krótkoterminową odbywa się poprzez wdrożone procesy monitoringu codziennego ekspozycji w zakresie płynności, który bazuje na ustalonych limitach. Limity te określają w szczególności możliwość pokrycia przez Spółkę znanego i planowanego oraz istotnie wyższego niż zakładanego zapotrzebowania na środki pieniężne z tytułu bieżącej działalności ubezpieczeniowej.

Pramerica utrzymuje bezpieczny poziom gotówki na rachunkach bieżących gwarantujący pełną zdolność do pokrywania krótkoterminowych zobowiązań. Poza tym, portfel inwestycyjny Spółki zawiera również krótkoterminowe papiery dłużne o wysokim stopniu płynności, co pozwala Spółce efektywnie utrzymywać bezpieczny poziom płynności.

Czynności podejmowane w zakresie prowadzonego monitoringu są na bieżąco weryfikowane w celu zapewnienia ich ciągłej skuteczności.

W okresie sprawozdawczym nie miały miejsca istotne zmiany w technikach ograniczania ryzyka.

C.4.3 ANALIZA WRAŻLIWOŚCI ISTOTNYCH RYZYK

Pramerica przeprowadziła testy warunków skrajnych. Brała przy tym pod uwagę istotne i nagłe zmiany na rynkach finansowych i w zachowaniu ubezpieczających. W testach warunków skrajnych uwzględnia się terminy zobowiązań i możliwość likwidacji aktywów w różnych horyzontach czasowych, a także wpływ takich likwidacji na zrealizowane wartości.

C.5. RYZYKO OPERACYJNE

Pramerica definiuje ryzyko operacyjne jako możliwość straty wynikającej z niedostosowania lub zawodności wewnętrznych procesów, działań ludzi, funkcjonowania systemów lub ze zdarzeń zewnętrznych. Ryzyko operacyjne, ze względu na stałość występowania i potencjalne skutki uważane jest za istotne.

C.5.1 ISTOTNE EKSPOZYCJE I KONCENTRACJE RYZYKA

Pramerica posiada rejestr głównych ryzyk operacyjnych, a wśród nich kluczowe ryzyka operacyjne (wymienione poniżej) specyficzne dla Spółki. Ryzyka te mają przypisaną najwyższą kategorię ważności (tzn. wysoka). Zgodnie z wewnętrznymi przepisami poniższe ryzyka są co roku oceniane, niezależnie od rzeczywistych rezydualnych ekspozycji.

- ryzyko kontynuacji działalności,
- ryzyka bezpieczeństwa informacji:
  - zarządzanie bezpieczeństwem informacji i ochrona danych,
  - bezpieczeństwo aplikacji,

- dostęp do systemów,
- uprawnienia i zabezpieczenia w zakresie komunikacji zewnętrznej,
- ryzyko utraty danych osobowych,
- ryzyko zarządzania dostawcami,
- ryzyko modelu.

Pramerica nie identyfikuje szczególnie istotnych koncentracji ryzyka operacyjnego. W okresie sprawozdawczym od 1 stycznia do 31 grudnia 2017 r. w ryzyku operacyjnym nie wystąpiły istotne zmiany. Kapitałowy wymóg wypłacalności dla ryzyka operacyjnego na dzień 31 grudnia 2017 r. wynosił: 10 382 tys. PLN.

C.5.2 PRAKTYKI W ZAKRESIE OGRANICZANIA I MONITOROWANIA ISTOTNEGO RYZYKA

Pramerica przyjęła jednolity system zarządzania ryzykiem operacyjnym, obejmujący identyfikację, ocenę, monitorowanie, definicję ról i odpowiedzialności za proces zarządzania tym ryzykiem, a także jednolitą kategoryzację ryzyk.

Pomiar ryzyka operacyjnego w Pramerica realizowany jest poprzez: proces samooceny ryzyka operacyjnego, analizy stworzonych dla wybranych ryzyk tzw. Kluczowych Wskaźników Ryzyka, monitoring wartości strat operacyjnych w relacji do poziomu kapitałów własnych, danych z kontroli i audytu wewnętrznego oraz wiedzy i doświadczeniu kierownictwa poszczególnych jednostek organizacyjnych.

Wszystkie istotne ryzyka operacyjne znajdują się w obszarze zainteresowań Zarządu. Ryzyka te są oszacowane, do każdego z nich przypisany jest właściciel oraz określone są plany działania, mające na celu zmniejszenie ryzyka.

Monitorowanie i raportowanie ryzyka operacyjnego realizowane jest w postaci przygotowania i analizy cyklicznych raportów dla Zarządu oraz lokalnego Komitetu ds. Zarządzania Ryzykiem.

C.5.3 ANALIZA WRAŻLIWOŚCI ISTOTNYCH RYZYK

Pramerica włącza do swojego systemu zarządzania ryzykiem operacyjnym przeprowadzanie testów warunków skrajnych i analizy scenariuszowej. Wyniki ostatnich scenariuszy nie wskazują na wymóg zwiększenia kapitałów dla ryzyka operacyjnego.

C.6. POZOSTAŁE ISTOTNE RYZYKA

C.6.1 RYZYKO REPUTACYJNE

Pramerica definiuje to ryzyko jako ryzyko związane z negatywnym postrzeganiem Spółki przez klientów, partnerów, inwestorów, akcjonariuszy, jednostki nadzoru oraz opinię publiczną.

Celem zarządzania ryzykiem reputacji jest ochrona wizerunku Pramerica oraz ograniczanie prawdopodobieństwa wystąpienia straty reputacyjnej. Pramerica prowadzi proces sprzedaży z naciskiem na fundamentalne wartości i etyczne podejście do klienta, w tym:

- sprzedaż w oparciu o potrzeby i proces oceny potrzeb,
- rygorystyczne zasady marketingu i komunikacji,
- nadzór nad sprzedażą,
- monitorowanie jakości biznesu i cały program zachowania zgodności z przepisami, oraz rozpatrywanie skarg.

W ramach monitorowania ryzyka reputacji Pramerica wykonuje monitoring mediów: telewizji, radia, prasy, Internetu pod względem identyfikacji skutków zaistniałych zdarzeń wizerunkowych i dystrybucji informacji w tym zakresie.

C.6.2. RYZYKO STRATEGICZNE

Ryzyko strategiczne to ryzyko związane z niewypełnieniem przez Pramerica jej założeń planów strategicznych. Ryzyko strategiczne może mieć negatywny wpływ na wynik finansowy Spółki, a co za tym idzie, zwiększa ryzyko reputacji. Dla każdej linii biznesu ustalane są odrębne cele, określone kluczowymi wskaźnikami. Kluczowe wskaźniki są także podstawą planowania finansowego. Wszystkie założenia są przygotowywane starannie i są realistyczne, są też oparte na wielu latach praktyki i doświadczenia Spółki. Realizacja planów i wskaźników jest monitorowana przez Zarząd oraz Radę Nadzorczą.

Dla powyższych pozostałych ryzyk Pramerica w okresie sprawozdawczym Pramerica nie zidentyfikowała znaczącej koncentracji i zmiany w ekspozycji. Tym samym, nie zostały zmienione techniki ograniczania tych ryzyk.

C.7. WSZELKIE INNE INFORMACJE

Pramerica włącza do swojego systemu zarządzania ryzykiem przeprowadzanie testów warunków skrajnych i analizy scenariuszowej w odniesieniu do wszystkich istotnych ryzyk, na które narażona jest Spółka.

W 2017 r. Pramerica wykonała testy w ramach wymogu Komisji Nadzoru Finansowego. Wyniki testu warunków skrajnych wykazały odporność Pramerica w sytuacji poważnego kryzysu, przy założeniu skrajnie niekorzystnej sytuacji gospodarczej i rynkowej. Spółka wykazywała nadal wystarczający poziom kapitałów własnych.

D. WYCENA DO CELÓW WYPŁACALNOŚCI

D.1. AKTYWA

Wartość aktywów ogółem wyznaczona na potrzeby wypłacalności według stanu na 31 grudnia 2017 r. wyniosła 781,5 mln PLN.

W Tabeli 5 przedstawiono wycenę na potrzeby wypłacalności wszystkich klas aktywów na 31 grudnia 2017 r. wraz z ich wyceną na potrzeby sprawozdań finansowych.

Aktywa	Wycena na potrzeby wypłacalności (tys. PLN)	Wycena na potrzeby sprawozdań finansowych (tys. PLN)
Aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego	11 151	4 077
Nieruchomości, maszyny i wyposażenie (Rzeczowe aktywa trwałe) wykorzystywane na użytek własny	2 245	8 058
Lokaty (inne niż aktywa dla ubezpieczeń na życie, w których świadczenie jest ustalane w oparciu o określone indeksy lub inne wartości bazowe i dla ubezpieczeń na życie związanych z ubezpieczeniowym funduszem kapitałowym)	698 026	694 036
Obligacje państwowe	674 148	670 159
Jednostki uczestnictwa oraz certyfikaty inwestycyjne w przedsiębiorstwach zbiorowego inwestowania	476	476
Depozyty inne niż ekwiwalenty środków pieniężnych	23 402	23 402
Aktywa dla ubezpieczeń na życie, w których świadczenie jest ustalane w oparciu o określone indeksy lub inne wartości bazowe i ubezpieczeń na życie związanych z ubezpieczeniowym funduszem kapitałowym	54 583	54 583
Pożyczki pod zastaw polisy	33 971	33 971
Kwoty należne z umów reasekuracji dla zobowiązań wynikających z:	-22 854	2 350
Ubezpieczenia zdrowotne o charakterze ubezpieczeń na życie	-4 893	1 667
Ubezpieczenia na życie z wyłączeniem ubezpieczeń zdrowotnych oraz ubezpieczeń, w których świadczenie jest ustalane w oparciu o określone indeksy lub inne wartości bazowe i ubezpieczeń z ubezpieczeniowym funduszem kapitałowym	-17 798	683
Ubezpieczenia na życie, w których świadczenie jest ustalane w oparciu o określone indeksy lub inne wartości bazowe, i ubezpieczenia na życie z ubezpieczeniowym funduszem kapitałowym	-163	0
Pozostałe należności (handlowe, inne niż z działalności ubezpieczeniowej)	609	609
Środki pieniężne i ekwiwalenty środków pieniężnych	707	805
Pozostałe aktywa (niewykazane w innych pozycjach)	3 063	3 078
Aktywa ogółem (wartość na potrzeby wypłacalności)	781 501	

Tabela 5: Wycena aktywów na 31 grudnia 2017 r.

W zamieszczonym poniżej opisie przedstawiono główne założenia i metody zastosowane przy wycenie aktywów do celów wypłacalności wraz z wyjaśnieniem powodów ewentualnych istotnych różnic pomiędzy wyceną do celów wypłacalności a wyceną na potrzeby sprawozdań finansowych.

Aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego

W związku z występowaniem przejściowych różnic między wykazaną w księgach rachunkowych wartością aktywów i zobowiązań a ich wartością podatkową, Spółka ustala aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego. Podstawą ustalenia aktywów z tytułu odroczonego podatku dochodowego na potrzeby sprawozdań finansowych są różnice przejściowe wynikające przede wszystkim z:

- wyceny lokat,
- rezerw na świadczenia pracownicze,
- rozliczeń międzyokresowych kosztów,
- odpisów aktualizujących wartość należności.

Na potrzeby bilansu zgodnego z reżimem sprawozdawczym Wypłacalność II aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego ustala się na podstawie różnic przejściowych pomiędzy wartością aktywów i zobowiązań ustaloną według zasad Wypłacalność II, a ich wartością podatkową. Poza różnicami przejściowymi wymienionymi powyżej na wartość aktywów z tytułu odroczonego podatku dochodowego dla celów wypłacalności wpływają różnice przejściowe wynikające przede wszystkim z:

- ujęcia w bilansie sporządzonym wg zasad Wypłacalność II kwot należnych z tytułu reasekuracji,
- różnic w wycenie wartości niematerialnych i prawnych oraz rzeczowych aktywów trwałych na potrzeby bilansu wg zasad Wypłacalność II w stosunku do wyceny wykazanej w sprawozdaniu finansowym Spółki.

Na 31 grudnia 2017 r. Spółka nie rozpoznaje aktywów z tytułu odroczonego podatku dochodowego związanych z nierozliczonymi stratami podatkowymi.

Wartość bilansowa aktywów z tytułu odroczonego podatku dochodowego ustalonych według zasad Wypłacalność II na 31 grudnia 2017 r. wyniosła 11 151 tys. PLN i stanowi jedynie 1,4% sumy aktywów ogółem oraz 1,7% nadwyżki aktywów nad zobowiązaniami.

Spółka nie wprowadziła zmian w stosowanych zasadach ujmowania i wyceny aktywów z tytułu odroczonego podatku dochodowego dla celów wypłacalności w okresie sprawozdawczym. Ze względu na charakter aktywów oraz stosowane metody wyceny Spółka nie przyjmuje na potrzeby wyceny dla celów wypłacalności założeń i ocen dotyczących źródeł niepewności oszacowania.

Nieruchomości, maszyny i wyposażenie wykorzystywane na użytek własny

Nieruchomości, maszyny i wyposażenie wykorzystywane na użytek własny zostały wycenione dla potrzeb wypłacalności w wartości godziwej odpowiadającej możliwej do uzyskania cenie sprzedaży tychże aktywów. W tej kategorii aktywów na potrzeby wypłacalności Spółka ujmuje tylko posiadane samochody. Ich wyceny dokonuje w oparciu o wartość pojazdu podaną w obowiązującym na 31 grudnia 2017 r. ubezpieczeniu komunikacyjnym AC. W poprzednim okresie sprawozdawczym Spółka dokonywała wyceny samochodów wykorzystywanych na własny użytek w oparciu o analizę ofert sprzedaży na rynku wtórnym modeli o możliwie zbliżonych parametrach technicznych. Poza zmianą źródła wyceny samochodów Spółka nie wprowadziła żadnych innych zmian w stosowanych zasadach ujmowania i wyceny nieruchomości, maszyn i wyposażenia wykorzystywanego na użytek własny. Ze względu na charakter tych aktywów oraz stosowane metody wyceny Spółka nie przyjmuje na potrzeby wyceny dla celów wypłacalności założeń i ocen dotyczących źródeł niepewności oszacowania.

Istotne różnice pomiędzy wyceną aktywów na potrzeby wypłacalności a wyceną dla celów rachunkowości

Nieruchomości, maszyny i wyposażenie wykorzystywane na użytek własny zostały dla potrzeb wypłacalności wycenione w wartości godziwej, podczas gdy dla celów rachunkowości aktywa te wyceniane są w cenie nabycia pomniejszonej o odpisy umorzeniowe, a także odpisy z tytułu trwałej utraty wartości.

Lokaty (inne niż aktywa dla ubezpieczeń związanych z wartością indeksu i ubezpieczeń na życie z ubezpieczeniowym funduszem kapitałowym)

Obligacje państwowe

Spółka wycenia obligacje skarbowe w wartości godziwej wyznaczonej na podstawie kursu zamknięcia na Giełdzie Papierów Wartościowych w Warszawie z uwzględnieniem zarachowanych odsetek. W przypadku obligacji skarbowych nienotowanych na Giełdzie Papierów Wartościowych Spółka dopuszcza ustalenie wartości godziwej na podstawie kursu zamknięcia z ostatniego dnia wyceny w okresie sprawozdawczym na rynku międzybankowym z systemu Reuters. Spółka ocenia oba rynki (rynek międzybankowy oraz GPW) jako rynki aktywne dla notowanych na tych rynkach obligacji skarbowych.

Różnica pomiędzy wyceną obligacji skarbowych na potrzeby wypłacalności a wyceną do celów rachunkowości na 31 grudnia 2017 r. wynika z faktu, iż część posiadanych przez Spółkę obligacji skarbowych została zakwalifikowana do kategorii aktywów finansowych utrzymywanych do terminu zapadalności i w związku z tym na potrzeby sprawozdań finansowych jest wyceniana wg skorygowanej ceny nabycia, podczas gdy na potrzeby wypłacalności – w wartości godziwej.

Spółka nie wprowadziła zmian w stosowanych zasadach ujmowania i wyceny obligacji skarbowych dla celów wypłacalności w okresie sprawozdawczym. Ze względu na charakter tych aktywów oraz stosowane metody wyceny Spółka nie przyjmuje na potrzeby wyceny dla celów wypłacalności założeń i ocen dotyczących źródeł niepewności oszacowania.

Jednostki uczestnictwa oraz certyfikaty inwestycyjne w przedsiębiorstwach zbiorowego inwestowania

Jednostki uczestnictwa w funduszach inwestycyjnych otwartych, prezentowane w pozycji „Jednostki uczestnictwa oraz certyfikaty inwestycyjne w przedsiębiorstwach zbiorowego inwestowania”, wyceniane są w wartości godziwej wyznaczonej na podstawie notowań opublikowanych przez zarządzające tymi funduszami towarzystwa funduszy inwestycyjnych. Wycena tych aktywów jest równa ich wycenie końcowej na 31 grudnia 2017 r. Spółka nie rozpoznaje różnic pomiędzy wyceną tychże aktywów na potrzeby wypłacalności a wyceną do celów rachunkowości. Ponadto Spółka nie wprowadziła zmian w stosowanych zasadach ujmowania i wyceny jednostek uczestnictwa dla celów wypłacalności w okresie sprawozdawczym. Ze względu na charakter tych aktywów oraz stosowane metody wyceny nie przyjęto na potrzeby wyceny dla celów wypłacalności założeń i ocen dotyczących źródeł niepewności oszacowania.

Depozyty bankowe inne niż ekwiwalenty środków pieniężnych

W pozycji „Depozyty inne niż ekwiwalenty środków pieniężnych” na 31 grudnia 2017 r. Spółka prezentuje depozyty o terminie zapadalności 2 stycznia 2018 r., wycenione w wartości godziwej z uwzględnieniem zarachowanych odsetek. Spółka nie rozpoznaje różnic pomiędzy wyceną tychże aktywów na potrzeby wypłacalności a wyceną do celów rachunkowości. Ponadto Spółka nie wprowadziła zmian w stosowanych zasadach ujmowania i wyceny depozytów bankowych dla celów wypłacalności w okresie sprawozdawczym. Ze względu na charakter tych aktywów oraz stosowane metody wyceny nie przyjęto na potrzeby wyceny dla celów wypłacalności założeń i ocen dotyczących źródeł niepewności oszacowania.

Aktywa dla ubezpieczeń związanych z wartością indeksu i ubezpieczeń na życie związanych z ubezpieczeniowym funduszem kapitałowym

Aktywa ubezpieczeń na życie, w których świadczenie jest ustalane w oparciu o określone indeksy lub inne wartości bazowe i ubezpieczeń na życie związanych z ubezpieczeniowym funduszem kapitałowym, obejmujące wyłącznie jednostki uczestnictwa w funduszach inwestycyjnych otwartych (funduszach zewnętrznych), są wyceniane w wartości godziwej wyznaczonej na podstawie notowań opublikowanych przez zarządzające tymi funduszami towarzystwa funduszy inwestycyjnych. Wycena tych aktywów jest równa ich wycenie końcowej na 31 grudnia 2017 r. Spółka nie rozpoznaje różnic pomiędzy wyceną tychże aktywów na potrzeby wypłacalności a wyceną do celów rachunkowości. Ponadto Spółka nie wprowadziła zmian w stosowanych zasadach ujmowania i wyceny tych aktywów dla celów wypłacalności w okresie sprawozdawczym. Ze względu na ich charakter oraz stosowane metody wyceny nie przyjęto na potrzeby wyceny dla celów wypłacalności założeń i ocen dotyczących źródeł niepewności oszacowania.

Pożyczki i hipoteki

Pożyczki pod zastaw polisy

Pożyczki pod zastaw polisy są wyceniane przez Pramerica w wartości godziwej praw zabezpieczonych na polisach związanych z wartością wykupu tychże polis. Spółka nie rozpoznaje różnic pomiędzy wyceną tychże aktywów na potrzeby wypłacalności

a wyceną do celów rachunkowości. Ponadto Spółka nie wprowadziła zmian w stosowanych zasadach ujmowania i wyceny pożyczek pod zastaw polisy dla celów wypłacalności w okresie sprawozdawczym. Ze względu na charakter tych aktywów oraz stosowane metody wyceny nie przyjęto na potrzeby wyceny dla celów wypłacalności założeń i ocen dotyczących źródeł niepewności oszacowania.

Kwoty należne z umów reasekuracji

Kwoty należne z umów reasekuracji dla zobowiązań wynikających z ubezpieczeń zdrowotnych o charakterze ubezpieczeń na życie

Spółka rozpoznaje w aktywach bilansu dla potrzeb wypłacalności kwoty należne z umów reasekuracji dla zobowiązań wynikających z ubezpieczeń zdrowotnych o wartości odpowiadającej wartości bieżącej przyszłych przepływów pieniężnych dotyczących zawartych umów reasekuracji biernej.

Kwoty należne z umów reasekuracji dla zobowiązań wynikających z ubezpieczeń na życie z wyłączeniem ubezpieczeń zdrowotnych oraz ubezpieczeń, w których świadczenie jest ustalane w oparciu o określone indeksy lub inne wartości bazowe i ubezpieczeń na życie z ubezpieczeniowym funduszem kapitałowym

Spółka rozpoznaje w aktywach bilansu dla potrzeb wypłacalności kwoty należne z umów reasekuracji dla zobowiązań wynikających z ubezpieczeń na życie o wartości odpowiadającej wartości bieżącej przyszłych przepływów pieniężnych dotyczących zawartych umów reasekuracji biernej.

Kwoty należne z umów reasekuracji dla zobowiązań wynikających z ubezpieczeń na życie, w których świadczenie jest ustalane w oparciu o określone indeksy lub inne wartości bazowe, i ubezpieczenia na życie z ubezpieczeniowym funduszem kapitałowym

Spółka rozpoznaje w aktywach bilansu dla potrzeb wypłacalności kwoty należne z umów reasekuracji dla zobowiązań wynikających z ubezpieczeń na życie o wartości odpowiadającej wartości bieżącej przyszłych przepływów pieniężnych dotyczących zawartych umów reasekuracji biernej.

Spółka nie wprowadziła zmian w stosowanych zasadach ujmowania i wyceny kwot należnych z umów reasekuracji dla celów wypłacalności w okresie sprawozdawczym.

Pozostałe należności (handlowe, inne niż z tytułu ubezpieczeń i reasekuracji)

Pozostałe należności to należności o terminie zapłaty krótszym niż rok. Mając na uwadze zasadę istotności, Spółka wycenia je i prezentuje dla potrzeb wypłacalności w wartości godziwej równej kwocie wymaganej zapłaty, pomniejszonej o odpisy aktualizujące wartość tychże należności, wynikające z uwzględnienia ryzyka kredytowego i przeprowadzonej przez Spółkę analizy odzyskiwalności. Spółka nie wprowadziła istotnych zmian w stosowanych zasadach ujmowania i wyceny pozostałych należności dla celów wypłacalności w okresie sprawozdawczym. Ze względu na charakter tych aktywów oraz stosowane metody wyceny nie przyjęto na potrzeby wyceny dla celów wypłacalności założeń i ocen dotyczących źródeł niepewności oszacowania.

Środki pieniężne

Środki pieniężne zgromadzone na rachunkach bankowych Spółka prezentuje dla potrzeb wypłacalności w wartości godziwej. Spółka nie rozpoznaje różnic pomiędzy wyceną tychże aktywów na potrzeby wypłacalności a wyceną do celów rachunkowości z wyjątkiem środków pieniężnych zgromadzonych na rachunku dedykowanym zakładowemu funduszowi świadczeń socjalnych, które nie są uwzględnione w bilansie dla celów wypłacalności. Spółka nie wprowadziła istotnych zmian w stosowanych zasadach ujmowania i wyceny środków pieniężnych dla celów wypłacalności w okresie sprawozdawczym. Ze względu na charakter tych aktywów oraz stosowane metody wyceny nie przyjęto na potrzeby wyceny dla celów wypłacalności założeń i ocen dotyczących źródeł niepewności oszacowania.

Pozostałe aktywa (niewykazane w innych pozycjach)

W pozycji „Pozostałe aktywa (niewykazane w innych pozycjach)” Spółka prezentuje wycenione w wartości godziwej czynne rozliczenia międzyokresowe kosztów oraz należności z tytułu udziału reasekuratorów w odszkodowaniach i świadczeniach wypłaconych oraz należności z tytułu udziału w zyskach reasekuratorów. Dokonując oszacowania wartości godziwej czynnych

rozliczeń międzyokresowych kosztów, Spółka uwzględnia wartość możliwą do odzyskania w przypadku rezygnacji z kontraktu, co jest powodem różnicy w wycenie dla celów wypłacalności w stosunku do wyceny na potrzeby sprawozdań finansowych. Wyżej wymienione należności z tytułu reasekuracji biernej wyceniono na 31 grudnia 2017 r. w wartości godziwej, równej środkom otrzymanym w wyniku rozliczenia należności od reasekuratora. Spółka nie wprowadziła istotnych zmian w stosowanych zasadach ujmowania i wyceny pozostałych aktywów dla celów wypłacalności w okresie sprawozdawczym. Ze względu na charakter tych aktywów oraz stosowane metody wyceny nie przyjęto na potrzeby wyceny dla celów wypłacalności założeń i ocen dotyczących źródeł niepewności oszacowania.

W celu dokonania wyceny dla celów wypłacalności posiadanych aktywów Spółka nie stosuje ocen eksperckich, które mogłyby istotnie wpłynąć na ujęte w bilansie wartości.

Inne istotne różnice w wycenie aktywów dla celów wypłacalności oraz wycenie na potrzeby sprawozdań finansowych

Na potrzeby bilansu statutowego (dla celów rachunkowości) Spółka rozpoznaje aktywowane koszty akwizycji obejmujące część poniesionych kosztów akwizycji przypadającą na przyszłe okresy sprawozdawcze. Aktywowane koszty akwizycji nie występują w bilansie dla celów wypłacalności, co powoduje różnicę między bilansem dla celów wypłacalności a bilansem dla celów rachunkowości.

Wartości niematerialne i prawne podlegają wycenie dla celów wypłacalności w wartości innej niż zero tylko wtedy, gdy mogą one zostać sprzedane na aktywnym rynku dla takich samych lub podobnych wartości niematerialnych i prawnych. Spółka nie identyfikuje wartości niematerialnych i prawnych spełniających to kryterium, dlatego w bilansie sporządzonym wg zasad Wypłacalność II dla wartości niematerialnych i prawnych przyjęto wartość zero. W bilansie dla celów rachunkowości ten składnik aktywów podlega wycenie wg ceny nabycia pomniejszonej o odpisy umorzeniowe oraz odpisy z tytułu trwałej utraty wartości.

D.2. REZERWY TECHNICZNO-UBEZPIECZENIOWE

Całkowita wartość rezerw techniczno-ubezpieczeniowych Spółki na potrzeby wypłacalności według stanu na 31 grudnia 2017 r. wyniosła -9,25 mln PLN.

W Tabeli 6 przedstawione zostały informacje na temat wartości rezerw techniczno-ubezpieczeniowych na 31 grudnia 2017 r., w podziale na linie biznesowe (wartości w tysiącach PLN).

Linia biznesowa	Wartość najlepszego oszacowania	Margines ryzyka	Rezerwy techniczno- ubezpieczeniowe
Ubezpieczenia zdrowotne	-190 389	41 050	-149 339
Ubezpieczenia z udziałem w zyskach	389 007	53 491	442 498
Ubezpieczenia związane z wartością indeksu i ubezpieczenia z ubezpieczeniowym funduszem kapitałowym (U FK)	14 341	12 093	26 434
Pozostałe ubezpieczenia na życie	-454 892	127 782	-327 109
Reasekuracja czynna ubezpieczeń na życie	-1 730	0	-1 730
Razem:	-243 663	234 416	-9 246

Tabela 6: Wartość rezerw techniczno-ubezpieczeniowych.

Ubezpieczenia zdrowotne

Zasady i metody użyte do wyceny wartości najlepszego oszacowania

Projekcja przepływów pieniężnych wykorzystywana przy obliczaniu najlepszego oszacowania uwzględnia wszystkie wpływy i wpływy pieniężne konieczne do uregulowania zobowiązań ubezpieczeniowych w pełnym okresie ich trwania.

Najlepsze oszacowanie wyznaczone jest na podstawie projekcji przepływów pieniężnych brutto, przez cały okres trwania ubezpieczenia. Definicja przepływów pieniężnych brutto zgodna jest z zasadami przedstawionymi w artykułach 77 i 78 Dyrektywy Wypłacalność II.

Przyszłe przepływy pieniężne zostały zdyskontowane zgodnie z krzywą stopy procentowej wolnej od ryzyka zadanej przez EIOPA.

Założenia do wyceny wartości najlepszego oszacowania

Podstawowe założenia ubezpieczeniowe, takie jak umieralność, wypadkowość, zachorowalność, koszty oraz rezygnacje z umów są założeniami najlepszego oszacowania bez dodatkowych marginesów. Założenia są utworzone w wyniku cyklicznego, corocznego procesu badania doświadczeń Pramerica oraz w oparciu o wiedzę ekspercką.

Ubezpieczenia z udziałem w zyskach

Zasady i metody użyte do wyceny wartości najlepszego oszacowania

Projekcja przepływów pieniężnych, wykorzystywana przy obliczaniu najlepszego oszacowania, uwzględnia wszystkie wpływy i wpływy pieniężne konieczne do uregulowania zobowiązań ubezpieczeniowych w pełnym okresie ich trwania.

Najlepsze oszacowanie wyznaczone jest na podstawie projekcji przepływów pieniężnych brutto, przez cały okres trwania ubezpieczenia. Definicja przepływów pieniężnych brutto zgodna jest z zasadami przedstawionymi w artykułach 77 i 78 Dyrektywy Wypłacalność II.

Założenia do wyceny wartości najlepszego oszacowania

Podstawowe założenia ubezpieczeniowe, takie jak umieralność, koszty oraz rezygnacje i wykupy, są założeniami najlepszego oszacowania bez dodatkowych marginesów. Założenia są utworzone w wyniku cyklicznego, corocznego procesu badania doświadczeń Pramerica oraz w oparciu o wiedzę ekspercką.

Ubezpieczenia związane z wartością indeksu i ubezpieczenia na życie z ubezpieczeniowym funduszem kapitałowym

Zasady i metody użyte do wyceny wartości najlepszego oszacowania

Projekcja przepływów pieniężnych wykorzystywana przy obliczaniu najlepszego oszacowania uwzględnia wszystkie wpływy i wpływy pieniężne konieczne do uregulowania zobowiązań ubezpieczeniowych w pełnym okresie ich trwania.

Najlepsze oszacowanie wyznaczone jest na podstawie projekcji przepływów pieniężnych brutto, przez cały okres trwania ubezpieczenia. Definicja przepływów pieniężnych brutto zgodna jest z zasadami przedstawionymi w artykułach 77 i 78 Dyrektywy Wypłacalność II.

Przyszłe przepływy pieniężne zostały zdyskontowane zgodnie ze strukturą terminową stopy procentowej wolnej od ryzyka zadanej przez EIOPA.

Założenia do wyceny wartości najlepszego oszacowania

Podstawowe założenia ubezpieczeniowe, takie jak umieralność, koszty oraz rezygnacje i wykupy, są założeniami najlepszego oszacowania bez dodatkowych marginesów. Założenia są utworzone w wyniku cyklicznego, corocznego procesu badania doświadczeń Pramerica oraz w oparciu o wiedzę ekspercką.

Pozostałe ubezpieczenia na życie

Zasady i metody użyte do wyceny wartości najlepszego oszacowania

Projekcja przepływów pieniężnych wykorzystywana przy obliczaniu najlepszego oszacowania uwzględnia wszystkie wpływy i wpływy pieniężne konieczne do uregulowania zobowiązań ubezpieczeniowych w pełnym okresie ich trwania.

Najlepsze oszacowanie wyznaczane jest na podstawie projekcji przepływów pieniężnych brutto, przez cały okres trwania ubezpieczenia. Definicja przepływów pieniężnych brutto zgodna jest z zasadami przedstawionymi w artykułach 77 i 78 Dyrektywy Wypłacalność II.

Przyszłe przepływy pieniężne zostały zdyskontowane zgodnie z krzywą stopy procentowej wolnej od ryzyka zadanej przez EIOPA.

Założenia do wyceny wartości najlepszego oszacowania

Podstawowe założenia ubezpieczeniowe, takie jak umieralność, koszty oraz rezygnacje z umów, są założeniami najlepszego oszacowania bez dodatkowych marginesów. Założenia są utworzone w wyniku cyklicznego, corocznego procesu badania doświadczeń Pramerica oraz w oparciu o wiedzę ekspercką.

Reasekuracja czynna ubezpieczeń na życie

Zasady i metody użyte do wyceny wartości najlepszego oszacowania

Projekcja przepływów pieniężnych wykorzystywana przy obliczaniu najlepszego oszacowania uwzględnia wszystkie wpływy i wpływy pieniężne konieczne do uregulowania zobowiązań ubezpieczeniowych w okresie ich trwania.

Założenia do wyceny wartości najlepszego oszacowania

Przepływy pieniężne zostały skalkulowane na podstawie wynikających jeszcze należności i zobowiązań z tytułu umowy reasekuracji czynnej, która została rozwiązana z dniem 31 grudnia 2017 r.

Margines ryzyka

Zasady i metody użyte do wyceny wartości najlepszego oszacowania

Margines ryzyka obliczany jest osobno dla każdej linii biznesowej. Spółka wyznacza margines ryzyka zgodnie z formułą standardową, stosując prognozowane wymogi kapitałowe w kolejnych latach, które następnie są dyskontowane zgodnie z krzywą stopy procentowej wolnej od ryzyka zadanej przez EIOPA.

Informacje o stosowanych uproszczeniach przy ustalaniu wartości rezerw techniczno-ubezpieczeniowych

W obliczeniach marginesu ryzyka użyto wartości projekcji poszczególnych ryzyk na poziomie podmodułów kapitałowych wymogów wypłacalności dla linii ubezpieczeń życiowych oraz zdrowotnych, a także wyliczonych wymogów kapitałowych na datę wyceny.

Opis poziomu niepewności związanej z wartością rezerw techniczno-ubezpieczeniowych

Rezerwy techniczno-ubezpieczeniowe (najlepsze oszacowanie oraz margines ryzyka) są obarczone niepewnością co do ich wartości, ze względu na zidentyfikowane ryzyka w poniższych obszarach.

- Istnieją ryzyka nieuwzględnione w formule standardowej, przykładem jest ryzyko prawne lub regulacyjne mogące mieć swój skutek w regulacjach związanych z produktem ubezpieczeniowym i już zawartymi umowami ubezpieczenia. Poziom niepewności z tym związany jest trudny do oszacowania.
- W przypadku, gdy doświadczenia Spółki nie są wystarczająco wiarygodne, by móc je użyć do ustalenia założeń do wyceny najlepszego oszacowania, istnieje konieczność zastosowania oceny eksperckiej w ustaleniu niektórych założeń. Takie założenia będą aktualizowane przy kolejnych iteracjach wyceny na potrzeby wypłacalności, w szczególności, gdy więcej danych i doświadczenie Spółki na to pozwoli. W związku z tym, że w Pramerica ryzyko rezygnacji z umów zostało skwantyfikowane jako największe, niepewność wynikająca z oceny eksperckiej założeń co do poziomu rezygnacji lub z nieuchwycenia jego związku z warunkami rynkowymi/ekonomicznymi może mieć wpływ na wartość najlepszego oszacowania.

- W związku z tym, że margines ryzyka jest obliczany formułą, która bazuje również na najlepszym oszacowaniu, powiela zatem taką samą niepewność co do wartości i najlepsze oszacowanie.

Wprawdzie rezerwy techniczno-ubezpieczeniowe (najlepsze oszacowanie oraz margines ryzyka) są obarczone niepewnością co do ich wartości (m.in. ze względu na powyższe ryzyka), to ryzyko związane z ewentualnym niedoszacowaniem jest zaadresowane kapitałem będącym nadwyżką środków własnych ponad poziom całkowitego wymogu kapitałowego na potrzeby wypłacalności.

Istotne różnice między stosowanymi przez Spółkę zasadami i metodami oraz przyjmowanymi głównymi założeniami do wyceny rezerw na potrzeby określenia wypłacalności a stosowanymi na potrzeby ich wyceny w sprawozdaniach finansowych.

Tabela 7 zawiera podsumowanie różnic w wycenie rezerw techniczno-ubezpieczeniowych, w ujęciu ilościowym (wartości w tysiącach PLN).

Linia biznesowa	Wartość najlepszego oszacowania	Margines ryzyka	Rezerwy techniczno-ubezpieczeniowe	Rezerwy t-u na potrzeby wyceny w sprawozdaniach finansowych	Różnica
Ubezpieczenia zdrowotne	-190 389	41 050	-149 339	37 897	-187 236
Ubezpieczenia z udziałem w zyskach	389 007	53 491	442 498	505 310	-62 812
Ubezpieczenia związane z wartością indeksu i ubezpieczenia z ubezpieczeniowym funduszem kapitałowym (U FK)	14 341	12 093	26 434	55 071	-28 637
Pozostałe ubezpieczenia na życie	-454 892	127 782	-327 109	15 999	-343 108
Reasekuracja czynna ubezpieczeń na życie	-1 730	0	-1 730	2 791	-4 521
Razem:	-243 663	234 416	-9 246	617 068	-626 314

Tabela 7: Różnice w wycenie rezerw techniczno-ubezpieczeniowych.

Różnice między stosowanymi przez Pramerica zasadami i metodami oraz przyjmowanymi głównymi założeniami do wyceny rezerw na potrzeby określenia wypłacalności a stosowanymi na potrzeby ich wyceny w sprawozdaniach finansowych są uznawane przez Pramerica za istotne, jeżeli przekraczają poziom 10 mln PLN.

Ubezpieczenia zdrowotne

- Rezerwy na potrzeby określenia wypłacalności ustalane są na bazie składki brutto (gdzie rezerwa na bazie składki brutto odnosi się do różnicy pomiędzy sumą wszystkich zobowiązań, przyszłych kosztów, a przyszłymi składkami brutto), natomiast na potrzeby wyceny w sprawozdaniach finansowych rezerwa równa jest rezerwie składki (na bazie pro rata temporis).

Ubezpieczenia na życie z udziałem w zyskach

- Rezerwy na potrzeby określenia wypłacalności ustalane są na bazie składki brutto natomiast na potrzeby wyceny w sprawozdaniach finansowych na bazie składki netto, gdzie rezerwa na bazie składki brutto odnosi się do różnicy pomiędzy sumą wszystkich zobowiązań, przyszłych kosztów, a przyszłymi składkami brutto, natomiast rezerwa na bazie składki netto odnosi się do różnicy pomiędzy sumą wszystkich zobowiązań, a przyszłymi składkami netto (pokrywającymi koszt zobowiązań).
- Stopa procentowa do dyskontowania: na potrzeby określenia wypłacalności zastosowana została krzywa stopy procentowej wolnej od ryzyka zadana przez EIOPA, natomiast na potrzeby wyceny w sprawozdaniach finansowych zastosowana jest stała stopa procentowa (stopa techniczna z wyceny produktu), zamrożona na przyszłe lata, lecz nie większa niż maksymalna stopa techniczna wynikająca z regulacji prawnych.
- Projekcja kosztów: rezerwy na potrzeby określenia wypłacalności biorą pod uwagę wszystkie przyszłe koszty, podczas gdy rezerwy na potrzeby wyceny w sprawozdaniach finansowych nie uwzględniają żadnych kosztów, za

wyjątkiem kosztów obsługi w ubezpieczeniach bezskładkowych, kosztów obsługi wypłaty świadczeń i część kosztów akwizycyjnych wbudowanych w formułę na rezerwę Zillmera.

- Założenia co do rezygnacji z umów i wykupów: w kalkulacji rezerwy na potrzeby określenia wypłacalności bierze się pod uwagę przyszłe rezygnacje z umów, natomiast w kalkulacji rezerw ustalanych na potrzeby wyceny w sprawozdaniach finansowych nie zakłada się przyszłych rezygnacji.
- Różnice w podejściu ostrożnościowym w ustalaniu założeń: założenia do kalkulacji rezerw ustalanych na potrzeby wyceny w sprawozdaniach finansowych zawierają wbudowany margines na konserwatyzm, natomiast w kalkulacji rezerwy na potrzeby określenia wypłacalności stosuje się założenia ustalone na zasadzie najlepszego oszacowania, bez wbudowanego marginesu.
- Marginesy: rezerwy na potrzeby określenia wypłacalności składają się z najlepszego oszacowania oraz z marginesu ryzyka, który nie jest uwzględniony w rezerwach statutowych.
- Ograniczenia wartości rezerwy: rezerwy ustalane na potrzeby wyceny w sprawozdaniach finansowych nie mogą być ujemne oraz nie mogą być niższe niż wartość wykupu, natomiast rezerwy na potrzeby określenia wypłacalności nie mają takich ograniczeń.
- Rezerwy na potrzeby określenia wypłacalności zawierają wartość czasową opcji i gwarancji (TVOG). Na potrzeby wyceny w sprawozdaniach finansowych to nie jest uwzględnione.

Ubezpieczenia związane z ubezpieczeniowym funduszem kapitałowym

- Rezerwy na potrzeby określenia wypłacalności ustalane są na bazie składki brutto (gdzie rezerwa na bazie składki brutto odnosi się do różnicy pomiędzy sumą wszystkich zobowiązań, przyszłych kosztów, a przyszłymi składkami brutto), natomiast na potrzeby wyceny w sprawozdaniach finansowych rezerwa równa jest wartości rachunków ubezpieczeniowych funduszy ubezpieczeniowych bez uwzględnienia kosztów, rezygnacji, oraz bez dyskontowania.

Pozostałe ubezpieczenia na życie

- Główne różnice między stosowanymi przez zakład zasadami i metodami oraz przyjmowanymi głównymi założeniami do wyceny rezerw na potrzeby określenia wypłacalności a stosowanymi na potrzeby ich wyceny w sprawozdaniach finansowych są takie same jak w przypadku Ubezpieczeń na życie z udziałem w zyskach, za wyjątkiem:
- W rezerwie na potrzeby wyceny w sprawozdaniach finansowych nie stosuje się formuły na rezerwę Zillmera uwzględniającej koszty akwizycyjne.

D.2.1. INNE ISTOTNE INFORMACJE

Należności z tytułu reasekuracji dla ubezpieczeń zdrowotnych wyniosły -4,9 mln PLN na datę bilansową. Należności z tytułu reasekuracji dla ubezpieczeń na życie wyniosły -17,8 mln PLN na datę bilansową.

Informacje dotyczące należności od spółek celowych

Spółka nie posiada należności od spółek celowych.

Oświadczenie dotyczące zastosowania korekty dopasowującej

Na potrzeby wyznaczenia najlepszego oszacowania Spółka nie stosuje korekty dopasowującej, o której mowa w art. 77b dyrektywy 2009/138/WE.

Oświadczenie dotyczące stosowania przez Spółkę korekty z tytułu zmienności

Na potrzeby wyznaczenia najlepszego oszacowania Spółka nie stosuje korekty z tytułu zmienności, o której mowa w art. 77d dyrektywy 2009/138/WE.

Oświadczenie dotyczące stosowania przejściowej struktury terminowej stopy procentowej wolnej od ryzyka

Na potrzeby wyznaczenia najlepszego oszacowania Spółka nie stosuje przejściowej struktury terminowej stopy procentowej wolnej od ryzyka, o której mowa w art. 308c dyrektywy 2009/138/WE.

Oświadczenie dotyczące stosowania przejściowego odliczenia

Na potrzeby wyznaczenia najlepszego oszacowania Spółka nie stosuje przejściowego odliczenia, o którym mowa w art. 308d dyrektywy 2009/138/WE.

Informacje dotyczące istotnych zmian w założeniach przyjętych w ramach obliczania rezerw techniczno-ubezpieczeniowych w porównaniu do poprzedniego okresu sprawozdawczego

Istotne zmiany w założeniach przyjętych w ramach obliczania rezerw techniczno-ubezpieczeniowych w porównaniu do poprzedniego okresu sprawozdawczego wynikały z aktualizacji założeń ubezpieczeniowych takich jak umieralność, wypadkowość, zachorowalność, kosztów oraz rezygnacji z umów w wyniku cyklicznego, corocznego procesu badania doświadczeń Pramerica oraz w oparciu o wiedzę ekspercką.

D.3. INNE ZOBOWIĄZANIA

W Tabeli 8 przedstawiono wycenę zobowiązań innych niż rezerwy techniczno-ubezpieczeniowe na 31 grudnia 2017 r. na potrzeby wypłacalności oraz na potrzeby sprawozdań finansowych.

Zobowiązania	Wycena na potrzeby wypłacalności (tys. PLN)	Wycena na potrzeby sprawozdań finansowych (tys. PLN)
Zobowiązania warunkowe	22	0
Pozostałe rezerwy (inne niż rezerwy techniczno-ubezpieczeniowe)	1 324	1 324
Rezerwy z tytułu odroczonego podatku dochodowego	132 685	28 530
Zobowiązania z tytułu reasekuracji biernej	83	341
Pozostałe zobowiązania (handlowe, inne niż z tytułu działalności ubezpieczeniowej)	8 328	8 328
Pozostałe zobowiązania (niewykazane w innych pozycjach)	9 645	7 297

Tabela 8: Inne zobowiązania.

Zobowiązania warunkowe

W pozycji „Zobowiązania warunkowe” Spółka wykazuje wartość godziwą otrzymanych gwarancji bankowych oszacowaną na podstawie:

- wartości gwarancji bankowych na 31 grudnia 2017 r.,
- prawdopodobieństwa realizacji tychże gwarancji – przyjętego na potrzeby wyceny na poziomie 1%.

Spółka nie wprowadziła istotnych zmian w stosowanych zasadach ujmowania i wyceny zobowiązań warunkowych dla celów wypłacalności w okresie sprawozdawczym. Ze względu na charakter tych zobowiązań oraz stosowane metody wyceny nie przyjęto na potrzeby wyceny dla celów wypłacalności założeń i ocen dotyczących źródeł niepewności oszacowania.

Pozostałe rezerwy (inne niż rezerwy techniczno-ubezpieczeniowe)

W pozycji „Pozostałe rezerwy (inne niż rezerwy techniczno-ubezpieczeniowe)” Spółka wykazuje rezerwę na koszty niewykorzystanych urlopów (1 179 tys. PLN) oraz rezerwę na odprawy emerytalne dla pracowników (146 tys. PLN). Wartość godziwa rezerwy związanej z kosztami niewykorzystanych urlopów została oszacowana jako ekwiwalent pieniężny, należny pracownikowi z tytułu niewykorzystanego urlopu w przypadku ustania stosunku pracy. Natomiast wartość godziwą rezerwy na odprawy emerytalne dla pracowników oszacowano uwzględniając zarówno wysokość wynagrodzenia pracownika, jak i związane z wiekiem i stażem pracy pracownika prawdopodobieństwo utrzymania zatrudnienia w Spółce aż do osiągnięcia przez pracownika wieku emerytalnego. Spółka nie wprowadziła istotnych zmian w stosowanych zasadach ujmowania i wyceny pozostałych rezerw dla celów wypłacalności w okresie sprawozdawczym. Ze względu na charakter tych zobowiązań oraz stosowane metody wyceny nie przyjęto na potrzeby wyceny dla celów wypłacalności założeń i ocen dotyczących źródeł niepewności oszacowania.

Rezerwy z tytułu odroczonego podatku dochodowego

W związku z występowaniem przejściowych różnic między wykazaną w księgach rachunkowych wartością aktywów i zobowiązań a ich wartością podatkową, Spółka tworzy rezerwę z tytułu odroczonego podatku dochodowego. Podstawą

ustalenia rezerwy z tytułu odroczonego podatku dochodowego na potrzeby rachunkowości są różnice przejściowe wynikające przede wszystkim z:

- aktywowanych kosztów akwizycji,
- wyceny lokat.

Na potrzeby bilansu zgodnego z reżimem sprawozdawczym Wyłączalność II rezerwę z tytułu odroczonego podatku dochodowego tworzy się na podstawie różnic przejściowych pomiędzy wartością aktywów i zobowiązań ustalona według zasad Wyłączalność II a ich wartością podatkową. Podstawą ustalenia rezerwy z tytułu odroczonego podatku dochodowego dla celów wyłączalności są różnice przejściowe wynikające przede wszystkim z:

- odmiennej metodyki wyznaczania rezerw techniczno-ubezpieczeniowych dla celów wyłączalności oraz dla celów rachunkowości,
- wyceny lokat,
- pozostałych pozycji.

Różnica pomiędzy wartością rezerwy z tytułu odroczonego podatku dochodowego wyznaczoną dla celów rachunkowości a wartością wyznaczoną dla celów wyłączalności wynika przede wszystkim z:

- braku aktywowanych kosztów akwizycji w bilansie dla celów wyłączalności,
- odmiennej metodyki wyznaczania rezerw techniczno-ubezpieczeniowych dla celów wyłączalności oraz dla celów rachunkowości.

Spółka nie wprowadziła istotnych zmian w stosowanych zasadach ujmowania i wyceny rezerwy z tytułu odroczonego podatku dochodowego dla celów wyłączalności w okresie sprawozdawczym. Ze względu na charakter tej rezerwy oraz stosowane metody wyceny nie przyjęto na potrzeby wyceny dla celów wyłączalności założeń i ocen dotyczących źródeł niepewności oszacowania.

Pozostałe zobowiązania (handlowe, inne niż z tytułu ubezpieczeń i reasekuracji)

Pozostałe zobowiązania handlowe to zobowiązania o terminie zapłaty krótszym niż rok. Spółka wycenia je i prezentuje dla potrzeb wyłączalności w wartości godziwej oszacowanej jako kwota wymaganej zapłaty z uwzględnieniem oceny własnej zdolności kredytowej. Spółka nie wprowadziła istotnych zmian w stosowanych zasadach ujmowania i wyceny pozostałych zobowiązań handlowych dla celów wyłączalności w okresie sprawozdawczym. Ze względu na charakter tych zobowiązań oraz stosowane metody wyceny nie przyjęto na potrzeby wyceny dla celów wyłączalności założeń i ocen dotyczących źródeł niepewności oszacowania.

Pozostałe zobowiązania

W pozycji „Pozostałe zobowiązania” Spółka prezentuje bierne rozliczenia międzyokresowe kosztów, wycenione w wartości godziwej oszacowanej jako kwota wymaganej zapłaty z uwzględnieniem oceny własnej zdolności kredytowej w przyszłości oraz zobowiązania z tytułu udziału reasekuratorów w składce. Wartość godziwa udziału reasekuratorów w składce została oszacowana w wysokości środków zapłaconych w wyniku rozliczenia wzajemnych rozrachunków z reasekuratorem. Pozostałe zobowiązania to zobowiązania o terminie zapłaty krótszym niż rok. Spółka nie wprowadziła istotnych zmian w stosowanych zasadach ujmowania i wyceny pozostałych zobowiązań dla celów wyłączalności w okresie sprawozdawczym. Ze względu na charakter tych zobowiązań oraz stosowane metody wyceny nie przyjęto na potrzeby wyceny dla celów wyłączalności założeń i ocen dotyczących źródeł niepewności oszacowania.

Zobowiązania z tytułu reasekuracji biernej

W pozycji „Zobowiązania z tytułu reasekuracji biernej” Spółka prezentuje przeterminowane zobowiązania z tytułu reasekuracji biernej.

D.4. ALTERNATYWNE METODY WYCENY

Pramerica nie stosowała alternatywnych metod wyceny.

D.5. WSZELKIE INNE INFORMACJE

Wszelkie istotne informacje dotyczące wyceny do celów wyłączalności zostały zawarte w rozdziałach D.1-D.3.

E. ZARZĄDZANIE KAPITAŁEM

E.1. ŚRODKI WŁASNE

Wartość środków własnych na 31 grudnia 2017 r. wyniosła 638,7 mln PLN.

E.1.1. INFORMACJE NA TEMAT ISTOTNYCH WARUNKÓW GŁÓWNYCH POZYCJI ŚRODKÓW WŁASNYCH POSIADANYCH PRZEZ SPÓŁKĘ

W Tabeli 9 przedstawione zostały informacje dot. podstawowych środków własnych wykazanych przez Pramerica na 31 grudnia 2017 r., wraz z informacją o wysokości środków własnych dopuszczonych na pokrycie wymogów kapitałowych (wartości w tysiącach PLN).

Środki własne	Łącznie	Kategoria 1 nieograniczone	Kategoria 1 ograniczone	Kategoria 2	Kategoria 3
Kapitał zakładowy	60 000	60 000		0	
Nadwyżka ze sprzedaży akcji powyżej ich wartości nominalnej związana z kapitałem zakładowym	45 000	45 000		0	
Rezerwa uzgodnieniowa	533 660	533 660			
Razem	638 660	638 660	0	0	0
Środki własne dopuszczone na pokrycie kapitałowego wymogu wypłacalności	638 660	638 660	0	0	0
Podstawowe środki własne dopuszczone na pokrycie minimalnego wymogu kapitałowego	638 660	638 660	0	0	0

Tabela 9: Struktura oraz jakość środków własnych na 31 grudnia 2017 r.

Środki własne Pramerica na 31 grudnia 2017 r. składają się z następujących komponentów:

- kapitału podstawowego (zakładowego) w wysokości 60 mln zł
- kapitału zapasowego równego nadwyżce ze sprzedaży akcji powyżej ich wartości nominalnej w wysokości 45 mln zł
- rezerwy uzgodnieniowej równej 534 mln zł

Rezerwa uzgodnieniowa składa się z:

- różnic w wycenie pomiędzy bilansem statutowym a bilansem sporządzonym w reżimie sprawozdawczym Wypłacalność II
- innych niż kapitał podstawowy i zapasowy składników kapitałów własnych (kapitału z aktualizacji wyceny, zysków zatrzymanych z lat ubiegłych oraz zysku z bieżącego roku obrotowego).

W Tabeli 10 zamieszczono ilościowe wyjaśnienie istotnych różnic pomiędzy wartością kapitału własnego wykazaną w sprawozdaniu finansowym a nadwyżką aktywów nad zobowiązaniami obliczoną na potrzeby wypłacalności.

Pozycja	Wartość na 31 grudnia 2016 r. (tys. PLN)	Wartość na 31 grudnia 2017 r. (tys. PLN)	Dynamika* (%)
Kapitał własny wykazany w sprawozdaniu finansowym	207 491	224 789	8%
Brak wartości niematerialnych i prawnych w bilansie na potrzeby wypłacalności	-3 523	-3 162	-10%

Brak aktywowanych kosztów akwizycji w bilansie na potrzeby wypłacalności	-76 495	-80 108	5%
Różnica w wartości lokat	0	3 990	-
Różnica w wartości aktywów z tytułu odroczonego podatku dochodowego	6 430	7 074	10%
Różnica w wartości nieruchomości, maszyn i urządzeń	-5 122	-5 813	13%
Rozpoznanie w bilansie na potrzeby wypłacalności kwot należnych z tytułu reasekuracji	-13 733	-25 204	84%
Różnica w wartości rezerw techniczno-ubezpieczeniowych	520 811	626 314	20%
Różnica w wartości rezerw z tytułu odroczonego podatku dochodowego	-85 457	-104 155	22%
Pozostałe różnice	-6 007	-5 065	-16%
Nadwyżka aktywów nad zobowiązaniami obliczona na potrzeby wypłacalności	544 394	638 660	17%

* Wyrażony w ujęciu procentowym wzrost lub spadek wartości na 31 grudnia 2017 r. w porównaniu do wartości na 31 grudnia 2016 r.

Tabela 10: Różnice pomiędzy wartością kapitału własnego a nadwyżką aktywów nad zobowiązaniami obliczoną na potrzeby wypłacalności na 31 grudnia 2017 r.

Różnica pomiędzy kapitałem własnym wykazany w sprawozdaniu finansowym a nadwyżką aktywów nad zobowiązaniami obliczoną dla celów wypłacalności wynika przede wszystkim z różnic w wycenie rezerw techniczno-ubezpieczeniowych dla celów rachunkowości i dla celów wypłacalności, braku aktywowanych kosztów akwizycji w bilansie dla celów wypłacalności oraz ze związanej z wyżej wymienionymi różnicami odmiennej wysokości rezerwy z tytułu odroczonego podatku dochodowego.

Spółka zarządza środkami własnymi w celu ciągłego zagwarantowania pokrycia wymogów kapitałowych na poziomie nie niższym niż wymagany przepisami prawa m.in. poprzez sporządzanie i monitorowanie wykonania krótko i średnioterminowych planów finansowych (o horyzoncie czasowym co najmniej 3-letnim).

E.2. KAPITAŁOWY WYMÓG WYPŁACALNOŚCI I MINIMALNY WYMÓG KAPITAŁOWY

Minimalny wymóg kapitałowy

Wartość minimalnego wymogu kapitałowego na 31 grudnia 2017 r. wyniosła 71,3 mln PLN. Współczynnik pokrycia minimalnego wymogu kapitałowego (MCR) środkami własnym wyniósł 896%.

Tabela 11 zawiera informacje dotyczące danych wejściowych wykorzystywanych przez Pramerica do obliczenia minimalnego wymogu kapitałowego (wartości w tysiącach PLN).

Pozycja	Wartość na 31 grudzień 2017 r. (tys. PLN)
Liniowy minimalny wymóg kapitałowy (LMCR)	23 445
Kapitałowy wymóg wypłacalności (SCR)	285 262
Łączny minimalny wymóg kapitałowy	71 316
Nieprzekraczalny dolny próg MCR	15 724
Minimalny wymóg kapitałowy (LMCR)	71 316

Tabela 11: Informacje dotyczące danych wejściowych wykorzystywanych przez Pramerica do obliczenia minimalnego wymogu kapitałowego.

Kapitałowy wymóg wypłacalności

Wartość kapitałowego wymogu wypłacalności na 31 grudnia 2017 r. wyniosła 285,3 mln PLN.

Współczynnik pokrycia kapitałowego wymogu wypłacalności (SCR) środkami własnymi wyniósł 224%.

Tabela 12 zawiera wartości wymogu wypłacalności na 31 grudnia 2017 r. w podziale na poszczególne moduły ryzyka.

Pozycja	Wartość na 31 grudzień 2017 r. (tys. PLN)
Ryzyko rynkowe	54 137
Ryzyko niewykonania zobowiązania przez kontrahenta	131
Ryzyko ubezpieczeniowe w ubezpieczeniach na życie	291 255
Ryzyko ubezpieczeniowe w ubezpieczeniach zdrowotnych	82 788
Ryzyko z tytułu wartości niematerialnych i prawnych	0
Dywersyfikacja	-86 516
Podstawowy kapitałowy wymóg wypłacalności (BSCR)	341 794
Ryzyko operacyjne	10 382
Zdolność rezerw techniczno-ubezpieczeniowych do pokrywania strat	0
Zdolności odroczonej podatków dochodowych do pokrywania strat	-66 913
Kapitałowy wymóg wypłacalności (SCR)	285 262

Tabela 12: SCR w podziale na moduły ryzyka (formuła standardowa).

Na potrzeby obliczenia kapitałowego wymogu wypłacalności Spółka stosuje formułę standardową, zgodną z wytycznymi EIOPA.

- Spółka stosuje uproszczone obliczanie wymogu kapitałowego dla podmodułu ryzyka katastroficznego w grupowych ubezpieczeniach na życie, które jest zgodne z Art. 96 rozporządzenia delegowanego.
- Przy obliczaniu kapitałowego wymogu wypłacalności Spółka nie stosowała parametrów specyficznych, o których mowa w art. 104 ust. 7 dyrektywy 2009/138/WE.

W okresie sprawozdawczym kapitałowy wymóg wypłacalności oraz minimalny wymóg kapitałowy nie ulegały istotnym zmianom.

E.3. ZASTOSOWANIE PODMODUŁU RYZYKA CEN AKCJI OPARTEGO NA DURACJI DO OBLICZENIA KAPITAŁOWEGO WYMOGU WYPŁACALNOŚCI

Spółka nie stosuje podmodułu ryzyka cen akcji opartego na *duracji* na potrzeby obliczenia kapitałowego wymogu wypłacalności.

E.4. RÓŻNICE MIĘDZY FORMUŁĄ STANDARDOWĄ A STOSOWANYM MODELEM WEWNĘTRZNYM

Nie dotyczy. Kapitałowy wymóg wypłacalności jest wyznaczany w Pramerica w oparciu o formułę standardową.

E.5. NIEZGODNOŚĆ Z MINIMALNYM WYMOGIEM KAPITAŁOWYM I NIEZGODNOŚĆ Z KAPITAŁOWYM WYMOGIEM WYPŁACALNOŚCI

W 2017 r. nie wystąpiła niezgodność z minimalnym wymogiem kapitałowym ani kapitałowym wymogiem wypłacalności.

E.6. WSZELKIE INNE INFORMACJE

Wszelkie istotne informacje dotyczące zarządzania kapitałem zostały zawarte w rozdziałach E.1-E.5.

ZAŁĄCZNIKI

W sekcji Załączniki zamieszczone zostały następujące formularze:

KOD	FORMULARZ SPRAWOZDAWCZY
▪ S.02.01.02	Bilans
▪ S.05.01.02	Składki, odszkodowania i świadczenia oraz koszty wg linii biznesowych
▪ S.05.02.01	Składki, odszkodowania i świadczenia oraz koszty wg kraju
▪ S.12.01.02	Rezerwy techniczno-ubezpieczeniowe dla ubezpieczeń na życie i ubezpieczeń zdrowotnych o charakterze ubezpieczeń na życie
▪ S.23.01.01	Środki własne
▪ S.25.01.21	Kapitałowy wymóg wypłacalności – dla podmiotów stosujących formułę standardową
▪ S.28.01.01	Minimalny wymóg kapitałowy – działalność ubezpieczeniowa lub reasekuracyjna prowadzona jedynie w zakresie ubezpieczeń na życie lub jedynie w zakresie ubezpieczeń innych niż ubezpieczenia na życie

W związku z profilem prowadzonej działalności oraz stosowanym modelem wyceny na potrzeby wypłacalności, Spółka nie wykazuje pozycji w następujących formularzach.

KOD	FORMULARZ SPRAWOZDAWCZY
▪ S.17.01.02	Rezerwy techniczno-ubezpieczeniowe ubezpieczeń innych niż ubezpieczenia na życie
▪ S.19.01.21	Informacje o szkodach dla ubezpieczeń innych niż ubezpieczenia na życie
▪ S.22.01.21	Wpływ gwarancji długoterminowych oraz środków przejściowych
▪ S.25.02.21	Kapitałowy wymóg wypłacalności – formuła standardowa i częściowy model wewnętrzny
▪ S.25.03.21	Kapitałowy wymóg wypłacalności – pełny model wewnętrzny
▪ S.28.02.01	Minimalny wymóg kapitałowy – zakłady prowadzące działalność w różnych działach ubezpieczeń

Załącznik I
S.02.01.02
Bilans (w tys. PLN)

Aktywa		C0010
Wartości niematerialne i prawne	R0030	0
Aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego	R0040	11 151
Nadwyżka na funduszu świadczeń emerytalnych	R0050	0
Nieruchomości, maszyny i wyposażenie (Rzeczowe aktywa trwałe) wykorzystywane na użytek własny	R0060	2 245
Lokaty (inne niż aktywa dla ubezpieczeń na życie, w których świadczenie jest ustalane w oparciu o określone indeksy lub inne wartości bazowe i dla ubezpieczeń na życie związanych z ubezpieczeniowym funduszem kapitałowym)	R0070	698 026
Nieruchomości (inne niż do użytku własnego)	R0080	0
Udziały w jednostkach powiązanych, w tym udziały kapitałowe	R0090	0
Akcje i udziały	R0100	0
Akcje i udziały – notowane	R0110	0
Akcje i udziały – nienotowane	R0120	0
Dłużne papiery wartościowe	R0130	674 148
Obligacje państwowe	R0140	674 148
Obligacje korporacyjne	R0150	0
Strukturyzowane papiery wartościowe	R0160	0
Zabezieczone papiery wartościowe	R0170	0
Jednostki uczestnictwa oraz certyfikaty inwestycyjne w przedsiębiorstwach zbiorowego inwestowania	R0180	476
Instrumenty pochodne	R0190	0
Depozyty inne niż ekwiwalenty środków pieniężnych	R0200	23 402
Pozostałe lokaty	R0210	0
Aktywa dla ubezpieczeń na życie, w których świadczenie jest ustalane w oparciu o określone indeksy lub inne wartości bazowe i ubezpieczeń na życie związanych z ubezpieczeniowym funduszem kapitałowym	R0220	54 583
Pożyczki i pożyczki zabezpieczone hipotecznie	R0230	33 971
Pożyczki pod zastaw polisy	R0240	33 971
Pożyczki i pożyczki zabezpieczone hipotecznie dla osób fizycznych	R0250	0
Pozostałe pożyczki i pożyczki zabezpieczone hipotecznie	R0260	0
Kwoty należne z umów reasekuracji dla zobowiązań wynikających z:	R0270	-22 854
Ubezpieczenia inne niż ubezpieczenia na życie i ubezpieczenia zdrowotne o charakterze ubezpieczeń innych niż ubezpieczenia na życie	R0280	0
Ubezpieczeń innych niż ubezpieczenia na życie (z wyłączeniem zdrowotnych)	R0290	0
Ubezpieczenia zdrowotne o charakterze ubezpieczeń innych niż ubezpieczenia na życie	R0300	0
Ubezpieczenia na życie i ubezpieczenia zdrowotne o charakterze ubezpieczeń na życie, z wyłączeniem ubezpieczeń zdrowotnych oraz ubezpieczeń, w których świadczenie jest ustalane w oparciu o określone indeksy lub inne wartości bazowe i ubezpieczeń z ubezpieczeniowym funduszem kapitałowym	R0310	-22 691
Ubezpieczenia zdrowotne o charakterze ubezpieczeń na życie	R0320	-4 893
Ubezpieczenia na życie z wyłączeniem ubezpieczeń zdrowotnych oraz ubezpieczeń, w których świadczenie jest ustalane w oparciu o określone indeksy lub inne wartości bazowe i ubezpieczeń z ubezpieczeniowym funduszem kapitałowym	R0330	-17 798
Ubezpieczenia na życie, w których świadczenie jest ustalane w oparciu o określone indeksy lub inne wartości bazowe, i ubezpieczenia na życie z ubezpieczeniowym funduszem kapitałowym	R0340	-163
Depozyty u cedentów	R0350	0
Należności z tytułu ubezpieczeń i od pośredników ubezpieczeniowych	R0360	0
Należności z tytułu reasekuracji biernej	R0370	0
Pozostałe należności (handlowe, inne niż z działalności ubezpieczeniowej)	R0380	609
Akcje własne (posiadane bezpośrednio)	R0390	0
Kwoty należne, dotyczące pozycji środków własnych lub kapitału założycielskiego, do których opłacenia wezwano, ale które nie zostały jeszcze opłacone.	R0400	0

Środki pieniężne i ekwiwalenty środków pieniężnych	R0410	707
Pozostałe aktywa (niewykazane w innych pozycjach)	R0420	3 063
Aktywa ogółem	R0500	781 501
Zobowiązania		C0010
Rezerwy techniczno-ubezpieczeniowe – ubezpieczenia inne niż ubezpieczenia na życie	R0510	0
Rezerwy techniczno-ubezpieczeniowe – ubezpieczenia inne niż ubezpieczenia na życie (z wyłączeniem zdrowotnych)	R0520	0
Rezerwy techniczno-ubezpieczeniowe obliczane łącznie	R0530	0
Najlepsze oszacowanie	R0540	0
Margines ryzyka	R0550	0
Rezerwy techniczno-ubezpieczeniowe – ubezpieczenia zdrowotne (o charakterze ubezpieczeń innych niż ubezpieczenia na życie)	R0560	0
Rezerwy techniczno-ubezpieczeniowe obliczane łącznie	R0570	0
Najlepsze oszacowanie	R0580	0
Margines ryzyka	R0590	0
Rezerwy techniczno-ubezpieczeniowe – ubezpieczenia na życie (z wyłączeniem ubezpieczeń, w których świadczenie jest ustalane w oparciu o określone indeksy lub inne wartości bazowe i ubezpieczeń z ubezpieczeniowym funduszem kapitałowym)	R0600	-35 680
Rezerwy techniczno-ubezpieczeniowe – ubezpieczenia zdrowotne (o charakterze ubezpieczeń na życie)	R0610	-149 503
Rezerwy techniczno-ubezpieczeniowe obliczane łącznie	R0620	0
Najlepsze oszacowanie	R0630	-190 554
Margines ryzyka	R0640	41 050
Rezerwy techniczno-ubezpieczeniowe – ubezpieczenia na życie (z wyłączeniem zdrowotnych oraz ubezpieczeń, w których świadczenie jest ustalane w oparciu o określone indeksy lub inne wartości bazowe i ubezpieczeń z ubezpieczeniowym funduszem kapitałowym)	R0650	113 823
Rezerwy techniczno-ubezpieczeniowe obliczane łącznie	R0660	0
Najlepsze oszacowanie	R0670	-67 450
Margines ryzyka	R0680	181 273
Rezerwy techniczno-ubezpieczeniowe – ubezpieczenia, w których świadczenie jest ustalane w oparciu o określone indeksy lub inne wartości bazowe i ubezpieczenia z ubezpieczeniowym funduszem kapitałowym	R0690	26 434
Rezerwy techniczno-ubezpieczeniowe obliczane łącznie	R0700	0
Najlepsze oszacowanie	R0710	14 341
Margines ryzyka	R0720	12 093
Zobowiązania warunkowe	R0740	22
Pozostałe rezerwy (inne niż rezerwy techniczno-ubezpieczeniowe)	R0750	1 324
Zobowiązania z tytułu świadczeń emerytalnych dla pracowników	R0760	0
Zobowiązania z tytułu depozytów zakładów reasekuracji	R0770	0
Rezerwy z tytułu odroczonego podatku dochodowego	R0780	132 685
Instrumenty pochodne	R0790	0
Zobowiązania wobec instytucji kredytowych	R0800	0
Zobowiązania finansowe inne niż zobowiązania wobec instytucji kredytowych	R0810	0
Zobowiązania z tytułu ubezpieczeń i wobec pośredników ubezpieczeniowych	R0820	0
Zobowiązania z tytułu reasekuracji biernej	R0830	83
Pozostałe zobowiązania (handlowe, inne niż z tytułu działalności ubezpieczeniowej)	R0840	8 328
Zobowiązania podporządkowane	R0850	0
Zobowiązania podporządkowane nieuwzględnione w podstawowych środkach własnych	R0860	0
Zobowiązania podporządkowane uwzględnione w podstawowych środkach własnych	R0870	0
Pozostałe zobowiązania (niewykazane w innych pozycjach)	R0880	9 645
Zobowiązania ogółem	R0900	142 841
Nadwyżka aktywów nad zobowiązaniami	R1000	638 660

Linie biznesowe w odniesieniu do: zobowiązania z tytułu ubezpieczeń na życie						Zobowiązania z tytułu reasekuracji ubezpieczeń na życie		Ogółem
Ubezpieczenia zdrowotne	Ubezpieczenia z udziałem w zyskach	Ubezpieczenia, w których świadczenie jest ustalane w oparciu o określone indeksy lub inne wartości bazowe i ubezpieczenia związane z ubezpieczeniowym funduszem kapitałowym	Pozostałe ubezpieczenia na życie	Renty z umów ubezpieczenia innych niż umowy ubezpieczenia na życie oraz powiązane ze zobowiązaniami z tytułu ubezpieczeń zdrowotnych	Renty z umów ubezpieczenia innych niż umowy ubezpieczenia na życie oraz powiązane ze zobowiązaniami ubezpieczeniowymi innymi niż zobowiązania z tytułu ubezpieczeń zdrowotnych	Reasekuracja ubezpieczeń zdrowotnych	Reasekuracja ubezpieczeń na życie	
C0210	C0220	C0230	C0240	C0250	C0260	C0270	C0280	C0300

Składki przypisane										
Brutto	R1410	77 275	81 656	13 924	66 206	0	0	2 017	20 695	261 773
Udział zakładu reasekuracji	R1420	3 994	376	41	5 063	0	0	0	0	9 472
Netto	R1500	73 281	81 281	13 884	61 143	0	0	2 017	20 695	252 300
Składki zarobione										
Brutto	R1510	77 314	81 656	13 924	66 229	0	0	2 017	20 695	261 835
Udział zakładu reasekuracji	R1520	3 993	376	41	5 062	0	0	0	0	9 471
Netto	R1600	73 321	81 281	13 884	61 167	0	0	2 017	20 695	252 364
Odszkodowania i świadczenia										
Brutto	R1610	31 572	19 892	3 070	20 949	0	0	846	8 694	85 024
Udział zakładu reasekuracji	R1620	2 590	33	0	1 433	0	0	0	0	4 056
Netto	R1700	28 982	19 859	3 070	19 517	0	0	846	8 694	80 968

Zmiana stanu pozostałych rezerw techniczno-ubezpieczeniowych										
Brutto	R1710	-2 691	-57 022	-12 055	-1 518	0	0	0	0	-73 287
Udział zakładu reasekuracji	R1720	-140	0	0	-10	0	0	0	0	-151
Netto	R1800	-2 551	-57 022	-12 055	-1 508	0	0	0	0	-73 136
Koszty poniesione	R1900	32 537	27 415	5 635	27 964	0	0	11	109	93 670
Pozostałe koszty	R2500									0
Koszty ogółem	R2600									93 670

Załącznik I

S.05.02.01

Składki, odszkodowania i świadczenia oraz koszty wg kraju (w tys. PLN)

		Kraj siedziby	5 najważniejszych krajów (według wysokości składki przypisanej brutto) - zobowiązania związane z ubezpieczeniami na życie					5 najważniejszych krajów i Kraj siedziby
		C0150	C0160	C0170	C0180	C0190	C0200	C0210
	R1400		US					
		C0220	C0230	C0240	C0250	C0260	C0270	C0280
Składki przypisane								
Brutto	R1410	239 061	22 712					261 773
Udział zakładu reasekuracji	R1420	9 472	0					9 472
Netto	R1500	229 589	22 712					252 300
Składki zarobione								
Brutto	R1510	239 124	22 712					261 835
Udział zakładu reasekuracji	R1520	9 471	0					9 471
Netto	R1600	229 653	22 712					252 364
Odszkodowania i świadczenia								
Brutto	R1610	75 484	9 540					85 024
Udział zakładu reasekuracji	R1620	4 056	0					4 056
Netto	R1700	71 428	9 540					80 968
Zmiana stanu pozostałych rezerw techniczno-ubezpieczeniowych								
Brutto	R1710	-73 287	0					-73 287
Udział zakładu reasekuracji	R1720	-151	0					-151
Netto	R1800	-73 136	0					-73 136
Koszty poniesione	R1900	93 551	119					93 670
Pozostałe koszty	R2500							0
Koszty ogółem	R2600							93 670

Załącznik I

S.12.01.02

Rezerwy techniczno-ubezpieceniowe dla ubezpieczeń na życie i ubezpieczeń zdrowotnych o charakterze ubezpieczeń na życie (w tys. PLN)

		Ubezpieczenia z udziałem w zyskach	Ubezpieczenia, w których świadczenie jest ustalane w oparciu o określone indeksy lub inne wartości bazowe i ubezpieczenia związane z ubezpieczeniowym funduszem kapitałowym		Pozostałe ubezpieczenia na życie			Renty z umów ubezpieczenia innych niż umowy ubezpieczenia na życie oraz powiązane ze zobowiązaniami ubezpieczeniowymi innymi niż zobowiązania z tytułu ubezpieczeń zdrowotnych	Reasekuracja czynna	Ogółem (Ubezpieczenia na życie inne niż zdrowotne, w tym ubezpieczenia na życie związane z ubezpieczeniowym funduszem kapitałowym)	
			Umowy bez opcji i gwarancji	Umowy z opcjami i gwarancjami	Umowy bez opcji i gwarancji	Umowy z opcjami i gwarancjami					
		C0020	C0030	C0040	C0050	C0060	C0070	C0080	C0090	C0100	C0150
Rezerwy techniczno-ubezpieceniowe obliczane łącznie	R0010	0	0			0			0	0	0
Kwoty należne z umów reasekuracji i od spółek celowych (podmiotów specjalnego przeznaczenia) oraz reasekuracji finansowej, po dokonaniu korekty ze względu na oczekiwane straty w związku z niewykonaniem zobowiązania przez kontrahenta, związane z rezerwami techniczno-ubezpieceniowymi obliczanymi łącznie – Ogółem	R0020	0	0			0			0	0	0
Rezerwy techniczno-ubezpieceniowe obliczane jako suma najlepszego oszacowania i marginesu ryzyka											
Najlepsze oszacowanie											
Najlepsze oszacowanie brutto	R0030	389 007		14 341	0		-454 892	0	0	-1 565	-53 109
Kwoty należne z umów reasekuracji i od spółek celowych (podmiotów specjalnego przeznaczenia) oraz reasekuracji finansowej po dokonaniu korekty ze względu na oczekiwane straty w związku z niewykonaniem zobowiązania przez kontrahenta – Ogółem	R0080	-2 054		-163	0		-15 744	0	0	0	-17 961
Najlepsze oszacowanie pomniejszone o kwoty należne z umów reasekuracji i od spółek celowych	R0090	391 060		14 504	0		-439 147	0	0	-1 565	-35 148

(podmiotów specjalnego przeznaczenia) oraz z reasekuracji finansowej – Ogółem									
Margines ryzyka	R0100	53 491	12 093		127 782		0	0	193 366
Kwota wynikająca z zastosowania przepisów przejściowych dotyczących rezerw techniczno-ubezpieczeniowych									
Rezerwy techniczno-ubezpieczeniowe obliczane łącznie	R0110	0	0		0		0	0	0
Najlepsze oszacowanie	R0120	0		0	0	0	0	0	0
Margines ryzyka	R0130	0	0		0		0	0	0
Rezerwy techniczno-ubezpieczeniowe – ogółem	R0200	442 498	26 434		-327 109		0	-1 565	140 257

		Ubezpieczenia zdrowotne (bezpośrednia działalność ubezpieczeniowa)			Renty z umów ubezpieczenia innych niż umowy ubezpieczenia na życie oraz powiązane ze zobowiązaniami z tytułu ubezpieczeń zdrowotnych	Reasekuracja ubezpieczeń zdrowotnych (reasekuracja czynna)	Ogółem (Ubezpieczenia zdrowotne o charakterze ubezpieczeń na życie)
		Umowy bez opcji i gwarancji	Umowy z opcjami i gwarancjami				
		C0160	C0170	C0180	C0190	C0200	C0210
Rezerwy techniczno-ubezpieczeniowe obliczane łącznie	R0010	0			0	0	0
Kwoty należne z umów reasekuracji i od spółek celowych (podmiotów specjalnego przeznaczenia) oraz reasekuracji finansowej, po dokonaniu korekty ze względu na oczekiwane straty w związku z niewykonaniem zobowiązania przez kontrahenta, związane z rezerwami techniczno-ubezpieczeniowymi obliczanymi łącznie – Ogółem	R0020	0			0	0	0
Rezerwy techniczno-ubezpieczeniowe obliczane jako suma najlepszego oszacowania i marginesu ryzyka							
Najlepsze oszacowanie							
Najlepsze oszacowanie brutto	R0030		-190 389	0	0	-165	-190 554
Kwoty należne z umów reasekuracji i od spółek celowych (podmiotów specjalnego przeznaczenia) oraz reasekuracji finansowej po dokonaniu korekty ze względu na oczekiwane straty w związku z niewykonaniem zobowiązania przez kontrahenta – Ogółem	R0080		0	0	0	-4 893	-4 893
Najlepsze oszacowanie pomniejszone o kwoty należne z umów reasekuracji i od spółek celowych (podmiotów specjalnego przeznaczenia) oraz z reasekuracji finansowej – Ogółem	R0090		-190 389	0	0	4 728	-185 661
Margines ryzyka	R0100	41 050			0	0	41 050
Kwota wynikająca z zastosowania przepisów przejściowych dotyczących rezerw techniczno-ubezpieczeniowych							
Rezerwy techniczno-ubezpieczeniowe obliczane łącznie	R0110	0			0	0	0
Najlepsze oszacowanie	R0120		0	0	0	0	0
Margines ryzyka	R0130	0			0	0	0
Rezerwy techniczno-ubezpieczeniowe – ogółem	R0200	-149 339			0	-165	-149 503

Załącznik I

S.23.01.01

Środki własne (w tys. PLN)

		Ogółem	Kategoria 1 - nieograniczona	Kategoria 1 - ograniczona	Kategoria 2	Kategoria 3
Podstawowe środki własne przed odliczeniem z tytułu udziałów w innych instytucjach sektora finansowego zgodnie z art. 68 rozporządzenia delegowanego (UE) 2015/35		C0010	C0020	C0030	C0040	C0050
Kapitał zakładowy (wraz z akcjami własnymi)	R0010	60 000	60 000		0	
Nadwyżka ze sprzedaży akcji powyżej ich wartości nominalnej związana z kapitałem zakładowym	R0030	45 000	45 000		0	
Kapitał założycielski, wkłady/składki członkowskie lub równoważna pozycja podstawowych środków własnych w przypadku towarzystw ubezpieczeń wzajemnych, towarzystw reasekuracji wzajemnej i innych towarzystw ubezpieczeń opartych na zasadzie wzajemności	R0040	0	0		0	
Podporządkowane fundusze udziałowe/członkowskie w przypadku towarzystw ubezpieczeń wzajemnych, towarzystw reasekuracji wzajemnej i innych towarzystw ubezpieczeń opartych na zasadzie wzajemności	R0050	0		0	0	0
Fundusze nadwyżkowe	R0070	0	0			
Akcje uprzywilejowane	R0090	0		0	0	0
Nadwyżka ze sprzedaży akcji powyżej ich wartości nominalnej związana z akcjami uprzywilejowanymi	R0110	0		0	0	0
Rezerwa uzgodnieniowa	R0130	533 660	533 660			
Zobowiązania podporządkowane	R0140	0		0	0	0
Kwota odpowiadająca wartości aktywów netto z tytułu odroczonego podatku dochodowego	R0160	0				
Pozostałe pozycje środków własnych zatwierdzone przez organ nadzoru jako podstawowe środki własne, niewymienione powyżej	R0180	0	0	0	0	0

Środki własne ze sprawozdań finansowych, które nie powinny być uwzględnione w rezerwie uzgodnieniowej i nie spełniają kryteriów klasyfikacji jako środki własne wg Wyłączalność II

Środki własne ze sprawozdań finansowych, które nie powinny być uwzględnione w rezerwie uzgodnieniowej i nie spełniają kryteriów klasyfikacji jako środki własne wg Wyłączalność II	R0220	0				
--	--------------	---	--	--	--	--

Odliczenia

Wartość odliczeń z tytułu udziałów kapitałowych w instytucjach finansowych i kredytowych	R0230	0	0	0	0	
Podstawowe środki własne ogółem po odliczeniach	R0290	638 660	638 660	0	0	0

Uzupełniające środki własne

Nieopłacony kapitał zakładowy, do którego opłacenia nie wezwano i który może być wezwany do opłacenia na żądanie	R0300	0			0	
Nieopłacony kapitał założycielski, wkłady/składki członkowskie lub równoważna pozycja podstawowych środków własnych w przypadku towarzystw ubezpieczeń wzajemnych, towarzystw reasekuracji wzajemnej i innych towarzystw ubezpieczeń opartych na zasadzie wzajemności, do których opłacenia nie wezwano i które mogą być wezwane do opłacenia na żądanie	R0310	0			0	
Nieopłacone akcje uprzywilejowane, do których opłacenia nie wezwano i które mogą być wezwane do opłacenia na żądanie	R0320	0			0	0
Prawnie wiążące zobowiązanie do subskrypcji i opłacenia na żądanie zobowiązań podporządkowanych	R0330	0			0	0
Akredytywy i gwarancje zgodne z art. 96 pkt 2 dyrektywy 2009/138/WE	R0340	0			0	
Akredytywy i gwarancje inne niż zgodne z art. 96 pkt 2 dyrektywy 2009/138/WE	R0350	0			0	0
Dodatkowe wkłady od członków zgodnie z art. 96 ust. 3 akapit pierwszy dyrektywy 2009/138/WE	R0360	0			0	
Dodatkowe wkłady od członków – inne niż zgodnie z art. 96 ust. 3 akapit pierwszy dyrektywy 2009/138/WE	R0370	0			0	0
Pozostałe uzupełniające środki własne	R0390	0			0	0
Uzupełniające środki własne ogółem	R0400	0			0	0

Dostępne i dopuszczone środki własne

Kwota dostępnych środków własnych na pokrycie kapitałowego wymogu wypłacalności (SCR)	R0500	638 660	638 660	0	0	0
Kwota dostępnych środków własnych na pokrycie MCR	R0510	638 660	638 660	0	0	
Kwota dopuszczonych środków własnych na pokrycie SCR	R0540	638 660	638 660	0	0	0
Kwota dopuszczonych środków własnych na pokrycie MCR	R0550	638 660	638 660	0	0	
SCR	R0580	285 262				
MCR	R0600	71 316				
Stosunek dopuszczonych środków własnych do SCR	R0620	223,89%				
Stosunek dopuszczonych środków własnych do MCR	R0640	895,54%				

C0060
Rezerwa uzgodnieniowa

Nadwyżka aktywów nad zobowiązaniami	R0700	638 660
Akcje własne (posiadane bezpośrednio i pośrednio)	R0710	0
Przewidywane dywidendy, wypłaty i obciążenia	R0720	0
Pozostałe pozycje podstawowych środków własnych	R0730	105 000
Korekta ze względu na wydzielone pozycje środków własnych w ramach portfeli objętych korektą dopasowującą i funduszy wyodrębnionych	R0740	0
Rezerwa uzgodnieniowa	R0760	533 660

Oczekiwane zyski

Oczekiwane zyski z przyszłych składek – Działalność w zakresie ubezpieczeń na życie	R0770	1 015 246
Oczekiwane zyski z przyszłych składek – Działalność w zakresie ubezpieczeń innych niż ubezpieczenia na życie	R0780	0
Oczekiwane zyski z przyszłych składek - Ogółem	R0790	1 015 246

Załącznik I

S.25.01.21

Kapitałowy wymóg wypłacalności – dla podmiotów stosujących formułę standardową (w tys. PLN)

		Kapitałowy wymóg wypłacalności brutto	USP	Uproszczenie
		C0110	C0090	C0100
Ryzyko rynkowe	R0010	54 137		0
Ryzyko niewykonania zobowiązania przez kontrahenta	R0020	131		
Ryzyko ubezpieczeniowe w ubezpieczeniach na życie	R0030	291 255	0	0
Ryzyko ubezpieczeniowe w ubezpieczeniach zdrowotnych	R0040	82 788	0	0
Ryzyko ubezpieczeniowe w ubezpieczeniach innych niż ubezpieczenia na życie	R0050	0	0	0
Dywersyfikacja	R0060	-86 516		
Ryzyko z tytułu wartości niematerialnych i prawnych	R0070	0		
Podstawowy kapitałowy wymóg wypłacalności	R0100	341 794		

Obliczanie kapitałowego wymogu wypłacalności		C0100
Ryzyko operacyjne	R0130	10 382
Zdolność rezerw techniczno-ubezpieczeniowych do pokrywania strat	R0140	0
Zdolności odroczonej podatków dochodowych do pokrywania strat	R0150	-66 913
Wymóg kapitałowy dla działalności prowadzonej zgodnie z art. 4 dyrektywy 2003/41/WE	R0160	0
Kapitałowy wymóg wypłacalności z wyłączeniem wymogu kapitałowego	R0200	285 262
Ustanowione wymogi kapitałowe	R0210	0
Kapitałowy wymóg wypłacalności	R0220	285 262
Inne informacje na temat SCR		
Wymóg kapitałowy dla podmodułu ryzyka cen akcji opartego na czasie trwania	R0400	0
Łączna kwota hipotetycznego kapitałowego wymogu wypłacalności dla pozostałej części	R0410	0
Łączna wartość hipotetycznego kapitałowego wymogu wypłacalności dla funduszy wyodrębnionych	R0420	0
Łączna kwota hipotetycznego kapitałowego wymogu wypłacalności dla portfeli objętych korektą dopasowującą	R0430	0
Efekt dywersyfikacji ze względu na agregację nSCR dla RFF na podstawie art. 304	R0440	0

Załącznik I

S.28.01.01

Minimalny wymóg kapitałowy – działalność ubezpieczeniowa lub reasekuracyjna prowadzona jedynie w zakresie ubezpieczeń na życie lub jedynie w zakresie ubezpieczeń innych niż ubezpieczenia na życie (w tys. PLN)

		Najlepsze oszacowanie i rezerwy techniczno-ubezpieczeniowe obliczane łącznie netto (tj. po uwzględnieniu reasekuracji biernej i spółek celowych (podmiotów specjalnego przeznaczenia))	Całkowita suma na ryzyku netto (z odliczeniem umów reasekuracji i spółek celowych (podmiotów specjalnego przeznaczenia))
		C0050	C0060
Zobowiązania z tytułu ubezpieczeń z udziałem w zyskach – świadczenia gwarantowane	R0210	301 923	
Zobowiązania z tytułu ubezpieczeń z udziałem w zyskach – przyszłe świadczenia uznaniowe	R0220	87 084	
Zobowiązania z tytułu ubezpieczeń związanych z wartością indeksu i ubezpieczeń z ubezpieczeniowym funduszem kapitałowym	R0230	14 504	
Inne zobowiązania z tytułu (reasekuracji) ubezpieczeń na życie i (reasekuracji) ubezpieczeń zdrowotnych	R0240	0	
Całkowita suma na ryzyku w odniesieniu do wszystkich zobowiązań z tytułu (reasekuracji) ubezpieczeń na życie	R0250		23 857 474

		Ogólne obliczenie MCR
		C0070
Liniowy MCR	R0300	23 445
SCR	R0310	285 262
Górny próg MCR	R0320	128 368
Dolny próg MCR	R0330	71 316
Łączny MCR	R0340	71 316
Nieprzekraczalny dolny próg MCR	R0350	15 724
Minimalny wymóg kapitałowy	R0400	71 316

PODPISY

Raport „Sprawozdanie o wypłacalności i kondycji finansowej (SFCR)” sporządzony jest przez Pramerica Życie Towarzystwo Ubezpieczeń i Reasekuracji S.A. za rok obrotowy 2017 i obejmuje okres od dnia 1 stycznia 2017 r. do dnia 31 grudnia 2017 r.

Podpisy osób wchodzących w skład Zarządu:

Aneta	Podyma-Milczarek	Prezes Zarządu	18.04.2018	
imię	nazwisko	funkcja	data	podpis

Helena	Gosk	Wiceprezes Zarządu	18.04.2018	
imię	nazwisko	funkcja	data	podpis

Robert	Gowin	Członek Zarządu	18.04.2018	
imię	nazwisko	funkcja	data	podpis

Borys	Kowalski	Członek Zarządu	18.04.2018	
imię	nazwisko	funkcja	data	podpis

Podpis osoby dokonującej obliczenia rezerw techniczno-ubezpieczeniowych:

Borys	Kowalski	Aktuariusz	18.04.2018	
imię	nazwisko	funkcja	data	podpis

Numer w rejestrze aktuariuszy: 0172.

SPRAWOZDANIE NIEZALEŻNEGO BIEGŁEGO REWIDENTA Z BADANIA SPRAWOZDANIA O WYPŁACALNOŚCI I KONDYCJI FINANSOWEJ

dla Rady Nadzorczej Pramerica Życie
Towarzystwo Ubezpieczeń i Reasekuracji S.A.

Przeprowadziliśmy badanie załączonego sprawozdania o wypłacalności i kondycji finansowej Pramerica Życie TUIR S.A. („Spółka”, „Jednostka”) z siedzibą w Warszawie przy al. Jana Pawła II 17, na dzień 31 grudnia 2017 roku i za rok obrotowy zakończony tego dnia sporządzonego zgodnie z następującymi przepisami:

- Ustawa o działalności ubezpieczeniowej i reasekuracyjnej (Dz. U.2015.1844 z dnia 11 września 2015 roku z późniejszymi zmianami) zwana dalej „Ustawa o działalności ubezpieczeniowej”,
- Tytuł I Rozporządzenia delegowanego Komisji (UE) 2015/35 z dnia 10 października 2014 roku uzupełniające dyrektywę Parlamentu Europejskiego i Rady 2009/138/WE w sprawie podejmowania i prowadzenia działalności ubezpieczeniowej i reasekuracyjnej (Wypłacalność II) (Dz. U. UE L 12 z 17 stycznia 2015 roku, str. 1 z późniejszymi zmianami) zwane dalej „Rozporządzenie delegowane”.

Sprawozdanie o wypłacalności i kondycji finansowej zostało sporządzone w celu spełnienia wymogów Art. 284 Ustawy o działalności ubezpieczeniowej.

Odpowiedzialność Zarządu Jednostki

Zarząd jednostki jest odpowiedzialny za sporządzenie sprawozdania o wypłacalności i kondycji finansowej i jego rzetelną prezentację zgodnie z Ustawą o działalności ubezpieczeniowej i Rozporządzeniem delegowanym. Zarząd jednostki jest również odpowiedzialny za kontrolę wewnętrzną, którą uznaje za niezbędną dla sporządzenia sprawozdania o wypłacalności i kondycji finansowej niezawierającego istotnego zniekształcenia spowodowanego oszustwem lub błędem.

Odpowiedzialność biegłego rewidenta

Jesteśmy odpowiedzialni za wyrażenie opinii o sprawozdaniu o wypłacalności i kondycji finansowej na podstawie przeprowadzonego przez nas badania.

Badanie przeprowadziliśmy stosownie do wymogów Art. 290 Ustawy o działalności ubezpieczeniowej oraz zgodnie z Krajowymi Standardami Rewizji Finansowej w brzmieniu Międzynarodowych Standardów Badania przyjętymi uchwałą nr 2783/52/2015 Krajowej Rady Biegłych Rewidentów z dnia 10 lutego 2015 roku z późniejszymi zmianami. Standardy te wymagają przestrzegania wymogów etycznych oraz zaplanowania i przeprowadzenia badania w taki sposób, aby uzyskać wystarczającą pewność, że sprawozdanie o wypłacalności i kondycji finansowej zostało sporządzone, we wszystkich istotnych aspektach, zgodnie z mającymi zastosowanie przepisami Ustawy o działalności ubezpieczeniowej i Rozporządzenia delegowanego.

Badanie polegało na przeprowadzeniu procedur służących uzyskaniu dowodów badania kwot i ujawnień w sprawozdaniu o wypłacalności i kondycji finansowej. Dobór procedur badania zależy od osądu biegłego rewidenta, w tym od oceny ryzyka istotnego zniekształcenia sprawozdania o wypłacalności i kondycji finansowej spowodowanego oszustwem lub błędem. Dokonując oceny tego ryzyka biegły rewident bierze pod uwagę działanie kontroli wewnętrznej, w zakresie dotyczącym sporządzania i rzetelnej prezentacji przez jednostkę sprawozdania o wypłacalności i kondycji finansowej, w celu zaprojektowania odpowiednich w danych okolicznościach procedur badania, nie zaś wyrażenia opinii na temat skuteczności kontroli wewnętrznej Jednostki.

Badanie obejmuje także ocenę odpowiedniości przyjętych zasad rachunkowości, racjonalności ustalonych przez Zarząd Jednostki wartości szacunkowych, jak również ocenę ogólnej prezentacji sprawozdania o wypłacalności i kondycji finansowej.

Wyrażamy przekonanie, że uzyskane przez nas dowody badania stanowią wystarczającą i odpowiednią podstawę do wyrażenia przez nas opinii z badania.

Opinia

Naszym zdaniem, zbadane sprawozdanie o wypłacalności i kondycji finansowej Pramerica Życie TUIR S.A. sporządzane na dzień 31 grudnia 2017 roku i za rok obrotowy kończący się tego dnia zostało sporządzone, we wszystkich istotnych aspektach, zgodnie z mającymi zastosowanie przepisami Ustawy o działalności ubezpieczeniowej i Rozporządzeniem delegowanym.

Cel sporządzenia i ograniczenia wykorzystania

Nie dokonując modyfikacji naszej opinii, pragniemy zwrócić uwagę na cel sporządzenia niniejszego sprawozdania o wypłacalności i kondycji finansowej opisany w Podsumowaniu sprawozdania o wypłacalności i kondycji finansowej. Sprawozdanie o wypłacalności i kondycji finansowej zostało sporządzone w celu spełnienia wymogów Art. 284 Ustawy o działalności ubezpieczeniowej i może nie być odpowiednie do wykorzystania w innych celach.

Inne kwestie

Pramerica Życie TUIR S.A. sporządziło sprawozdanie finansowe na dzień 31 grudnia 2017 roku i za rok obrotowy zakończony tego dnia zgodnie z ustawą z dnia 29 września 1994 r. o rachunkowości (Dz.U. z 2018 r. poz. 395), wydanymi na jej podstawie przepisami wykonawczymi i przyjętymi zasadami (polityką) rachunkowości, do którego dnia 18 kwietnia 2018 roku wydane zostało odrębne sprawozdanie biegłego rewidenta z badania.

Inne wymagane informacje

Naszym obowiązkiem, zgodnie z wymogami Rozporządzenia Ministra Rozwoju i Finansów z dnia 4 grudnia 2017 roku w sprawie badania sprawozdania o wypłacalności i kondycji finansowej zakładu ubezpieczeń i zakładu reasekuracji przez firmę audytorską, było zamieszczenie w sprawozdaniu z

badania innych informacji dotyczących Jednostki oraz zbadanego sprawozdania o wypłacalności i kondycji finansowych.

Ogólna charakterystyka Towarzystwa (dane identyfikujące)

Spółka działa pod firmą Pramerica Życie Towarzystwo Ubezpieczeń i Reasekuracji S.A.

Siedzibą Spółki jest Warszawa, 00-854, al. Jana Pawła II 17.

Zgodnie z wpisem do rejestru i statutem Jednostki przedmiotem działalności Spółki jest prowadzenie działalności ubezpieczeniowej na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej w dziale I - ubezpieczenia na życie 6511Z, Reasekuracja 6520Z i pozostała działalność wspomagająca ubezpieczenia i fundusze emerytalne.

Spółka działa na podstawie:

- Statutu sporządzonego w formie aktu notarialnego dnia 19 grudnia 2013 roku wraz z późniejszymi zmianami,
- Ustawy o działalności ubezpieczeniowej,
- Kodeksu spółek handlowych w zakresie określonym w ustawie o działalności ubezpieczeniowej,
- Zezwolenia Ministra Finansów z dnia 29 października 1998 roku nr FI/1139/AU/JJ/98.

24 kwietnia 2001 roku Spółka została wpisana do Krajowego Rejestru Sądowego w Sądzie Rejonowym dla m. st. Warszawy - XIX Wydział Gospodarczy Krajowego Rejestru Sądowego pod numerem KRS 0000008906. Obecnie rejestr jest prowadzony w XII Wydziale Gospodarczym Krajowego Rejestru Sądowego w Sądzie Rejonowym dla m. st. Warszawy w Warszawie.

Spółka ma nadany numer identyfikacji podatkowej NIP: 526-22-62-838 oraz numer REGON: 013281575.

Kapitał zakładowy na dzień 31 grudnia 2016 roku wynosił 60 000 000 zł i dzielił się na 6 000 000 udziałów o wartości nominalnej 10 zł każdy.

W 2017 roku oraz do dnia zakończenia badania nie nastąpiły zmiany kapitału zakładowego.

Stwierdzenie uzyskania od zakładu żądanych informacji, danych, wyjaśnień i oświadczeń

Zarząd Jednostki złożył wszystkie żądane przez biegłego rewidenta oświadczenia, wyjaśnienia i informacje niezbędne do przeprowadzania badania sprawozdania o wypłacalności i kondycji finansowej.

Nie nastąpiły ograniczenia zakresu badania oraz biegły rewident nie był ograniczony w doborze właściwych metod badania.

Zarząd Towarzystwa złożył, w dniu wydania niniejszego sprawozdania, pisemne oświadczenie o prawidłowości sporządzenia i prezentacji sprawozdania o wypłacalności i kondycji finansowej.

Pozostałe informacje dotyczące sprawozdania o wypłacalności i kondycji finansowej

W toku przeprowadzonego badania nie zidentyfikowano niezgodności z Ustawą o działalności ubezpieczeniowej i Rozporządzeniem delegowanym, które mogłyby mieć istotny wpływ na sprawozdanie o wypłacalności i kondycji finansowej.

Informujemy, iż:

- wartość aktywów dla celów wypłacalności została ustalona zgodnie z art. 223 ust. 1 Ustawy o działalności ubezpieczeniowej oraz rozdziałem II Rozporządzenia delegowanego,
- wartość zobowiązań dla celów wypłacalności innych niż rezerwy techniczno-ubezpieczeniowe dla celów wypłacalności została ustalona zgodnie z art. 223 ust. 2 i 3 Ustawy o działalności ubezpieczeniowej oraz rozdziałem II Rozporządzenia delegowanego,
- wartość z rezerw techniczno-ubezpieczeniowych dla celów wypłacalności została ustalona zgodnie z art. 224-235 Ustawy o działalności ubezpieczeniowej oraz rozdziałem III Rozporządzenia delegowanego,
- kapitałowy wymóg wypłacalności został obliczony zgodnie z przepisami Ustawy o działalności ubezpieczeniowej dotyczącymi obliczania kapitałowego wymogu wypłacalności według formuły standardowej oraz rozdziałami V i X Rozporządzenia delegowanego,
- minimalny wymóg kapitałowy został obliczony zgodnie z art. 271-275 Ustawy o działalności oraz rozdziałami VII i X Rozporządzenia delegowanego.

Ponadto potwierdzamy, że Towarzystwo dokonało oceny jakości środków własnych i ustaliło wysokość dopuszczonych środków własnych stanowiących pokrycie kapitałowego wymogu wypłacalności i wysokość dopuszczonych podstawowych środków własnych stanowiących pokrycie minimalnego wymogu kapitałowego zgodnie z art. 238 i art. 240-248 Ustawy o działalności ubezpieczeniowej i rozdziałem IV Rozporządzenia delegowanego.

Towarzystwo posiada dopuszczone środki własne w wysokości nie niższej niż kapitałowy wymóg wypłacalności oraz dopuszczone podstawowe środki własne w wysokości nie niższej niż minimalny wymóg kapitałowy.

Towarzystwo przedstawiło w sprawozdaniu o wypłacalności i kondycji finansowej kompletne wyjaśnienia dotyczące istotnych różnic podstaw i metod stosowanych do wyceny aktywów dla celów wypłacalności, rezerw techniczno-ubezpieczeniowych dla celów wypłacalności i zobowiązań innych niż rezerwy techniczno-ubezpieczeniowe dla celów wypłacalności, w porównaniu z podstawami i metodami stosowanymi do wyceny aktywów, rezerw techniczno-ubezpieczeniowych dla celów rachunkowości i pozostałych zobowiązań w sprawozdaniach finansowych.

Michał Włodarczyk

Kluczowy Biegły Rewident
nr ewid. 12436

dr André Helin

Prezes Zarządu
Biegły Rewident nr ewid. 90004

Działający w imieniu:

BDO Sp. z o.o.

ul. Postępu 12

02-676 Warszawa

wpisanej na listę firm audytorskich pod numerem 3355

Poznań, 18 kwietnia 2018 roku